

ELOFIZETÉS

HELYBEN:
 Egy évre 24 korona.
 Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:
 Egy évre 28 korona.
 Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
 Első sorban heti sor egyszer 20 fillér,
 minden következőnél 16 fillér.
 Hosszabb heti sor 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
 Társaság.
 József főherceg-ut 22. m.
 TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1911.

FŐSZERKESZTŐ:

STAUBER JÓZSEF

Szombat, november 18.

Mai számunk főbb közleményei:

- A miniszterelnök a horvát bán mellett.
- Halálos Salvarsan-oltás.
- Milliomos gyermek az anyja ellen.
- A bécsi rémdráma.
- Tolvajokkal cimboráló jegyző.
- Az Andrassy-téren leütött állatorvos.
- Halálra ítélték a pápai rablógyilkost.
- A temesvári zálogházi gyilkos.
- Bonyodalmak az Operában.
- Tarkaságok.

A családért.

Arad, november 17.

Van-e köze az államnak ahhoz, ha a tisztviselői megnősülnek és ezen, többnyire megdöntött lépés következményeképp két-három, sőt hat és nyolc gyerekes, családapák lesznek? A régi, konzervatív felfogás szerint nincs. Az állam és minden más munkaadó a munkát, annak minőségét, értékét és hasznát fizeti meg. Erre a munkára pedig irreleváns, hogy garzon ember végzi, vagy pedig családapa. Méginkább szűkebb nézőpont szerint: a tisztviselő tudja, amikor megnősül, hogy milyen jövedelme van, számot vehet a megszorodás anyagi következményeivel; csak akkor vágjon neki, ha ezeket a konzekvenciákat elbirja.

Lukács László pénzügyminiszter teltette magát ezen az öreg felfogáson. A képviselőház tegnapi ülésén bejelentette, hogy törvényjavaslatot készít a tisztviselők családi pótlékáról.

Uj fogalom ez, amelyet a közönség nagyobb részének tájékozatlansága kedvéért bizonyára meg kell magyarázni. A családi pótlék főként a kisebb fizetésű nős tisztviselőket illetné meg s a szerint, hogy egy, két, vagy több gyermekük van. A nős tisztviselő tizenöt százalék drágasági pótléket kap, amely egy-két gyermeknél husz, azon túl pedig huszonöt százalékra emelkedik.

Vékony maliciával bizonyára azt mondják, hogy az állam az ujontermelést akarja a tisztviselők között ezekkel a jutalmakkal fokozni, pedig a családi pótlék ügye sokkal komolyabb, semhogy az élcelődést megtűné. A drágaság rettentő növekedése tényleg a legköltségesebb és a legsúlyosabb fényűzések közé iktatta a családalapítást és ha az állam nem akarta tisztviselői között a cölibátust meghonosítani, akkor gondoskodnia kellett olyan intézkedésekről, amelyek a családfenntartók helyzetét megkönnyebítik és amelyek legalább némileg nivellálják az egyenlőtlenséget, amely az ugyanolyan fizetésű fokozatban lévő nőtlen és családos tisztviselő között van. Némelyek az ilyen egyenlőtlenségnek általános, az egész társadalomra kiterjedő orvosszeréül az agglény-adót ajánlják, pedig nem büntetni kell azokat, akik önzésből vagy száz más tiszteletreméltó okból nem házasodnak, hanem segíteni azokat, akik a családalapítással végre is

társadalom és nemzetfenntartó hivatást teljesítenek. A családalapítás nem rideg magánügy és nem csupán az újonclétszám miatt jelent állami érdeket, hanem a társadalomnak olyan nagy kérdése, amelynek megoldásában nemcsak az államnak, hanem az ország, a gazdasági élet és a társadalom más tényezőinek is részt kell venni.

Az a régi igazság, hogy jó és termékeny munkát csakis a gondoktól agyon nem nyaggatott munkástól és hivatalnoktól lehet várni, bizonyára szintén nagy indoka a családi pótléknak és a kormányt elismerés illeti, hogy az államnak mai nehéz helyzete közepett, a félre nem háriható, hatalmas igények mellett ennek a kérdésnek rendezésére módot talált. De különösen helyénvaló és Lukács László pénzügyminiszter jó szociális érzékére vall, hogy a tisztviselők segítségét, a drágaság ellen való védelmét a családi pótlék alapjára fektette. Annival inkább igazságos ez, mert a tisztviselő-osztálynál, amint a társadalmi élet egyéb része, a gyermeknevelés is nagyobb igényeket és reprezentációt jelent: az iskoláztatást és az intelligens gyermekek nevelésének egyéb dolgait, amelyek szükséges, vagy fölösleges voltáról lehet vitatkozni és bölcselkedni, de amelyek megvannak s azokkal szintén számot kell vetni.

S kétségtelen, hogy az állam beis-

A népszerű kereskedő.*

— Történetek az üzleti életből. —

Apró ajándékok erősítik a barátságot, — tartja egy közmondás. Mit ajándékozzon a kereskedő, ha jó barátságban akar lenni vevőivel? Bizonyos, hogy nem elég valakinek egy boltot szépen, szakemberien felszerelni, nem elég, ha megvan a legmagasabb üzleti képzettsége, hozzáértése, mert a leggazdagabb bolt is szegény lehet, ha hiányzik belőle valami. Ez a valami aztán messze kergetheti a vásárlókat, merő gunyjára a legfurfangosabb, legcsalogatóbb üzleti fogásoknak. Ez a valami: a népszerűség. Amelyik kereskedő nem népszerű, az ne is számítson üzleti sikerekre.

Nem a közönség van a kereskedőért, megfordítva — a kereskedő van a közönségért. Olyan igazság ez, amit jó lesz mindig szem előtt tartani. Hogyan lesz a kereskedő népszerű? Ha barátságos, előzékeny, udvarias, hogyha kell épen, leereszkedő is, — szóval, ha jó modora van. Ha ahhoz, amit hivatalból tart, a sajátjából is ad valamit. Ez az az ajándék, mely az ő számára barátságot biztosít. Ha a vevő ráadásul udvariasságot is kap a kiszolgálásnál, hálásabb lesz ezért, mint hogyha kézfelfogható formában jutalmazná (mint ezt vidéki vagy falusi kereskedők még teszik) vá-

* A kitűnően szerkesztett *Az üzlet* legutóbbi számából.

sárlói buzgalmaért. Minél értelmesebb, műveltebb, annál jobban érzi, hogy most olyan dolgot kap, amit nem lehet pénzzel megfizetni s ami annál értékesebb. A kereskedő elvégre bizományosa, közvetítője az áruknak, de a jó modor csak a sajátja lehet és ez már közvetlen valami.

Nem lesz talán hiábavaló, ha ezeket a szép elveket néhány gyakorlati példával is illusztráljuk:

Ruhás boltot nyitott valaki egy kis vidéki városban. Idő folytán üzletét megnagyobbította, kicsinosította s azt várta, hogy a forgalma is ily arányban növekedni fog — de csalódott. Néhány hónapra rá azt tapasztalta, hogy üzlete állandóan hanyatlik, ahelyett, hogy fellendülne. Nem értette a dolgot, azért végül egy este megbeszélésre hívta össze alkalmazottait. Miután feltárta nekik a helyzetet, keresett közülük valakit, aki ajánlhatna módot a kérdés megoldására. Mindenki előhozakodott egy javaslattal, de egyik sem talalta fején a szegyet. A tanácskozás után azonban egy fiatal segéd elment a főnökhöz és így szólt hozzá:

— Uram, nem a magam nevében jelentkezem, csak idézni akarom egyik vásárlónak véleményét, aki a minap ezt mondta nekem: A maga gazdája most egyszerre olyan fenhéjazó ember lett. Falat építettett a pultja köré, nehogy terhére legyenek a vevői. Ezt egy nő mondta és hozzátette, hogy ön meg sem ismeri őt az utcán.

— Van egy kis igaza, barátom, — felelte a kereskedő. — Hogy vevőimet bántja valami, azt én is észrevettem. Itt van például Tóni, aki eddig mindig tegezett, most urnak szólít. Egyáltalán olyan elfogódva közelednek hozzám. No de ha csak ez a baj, majd teszek én róla.

A kereskedő ezentúl több figyelmet és gondot fordított a vevőire. Ha valaki belépett a boltjába, elébe ment és nyájas, szóval üdvözölte, beszédbe ereszkedett vele. Általában mindent elkövetett, hogy az emberek ne ijedjenek meg az üzletnek a szokottnál fényesebb külsejétől. Így aztán lassacskán visszaédesgette az elmaradt vevőket, újakat is szerzett hozzájuk. Négy hónap alatt több lett a bevétele, mint bármikor addigi pályáján.

Jellemzőbb ez a másik eset. Betoppán egy vidéki asszonyosság valamelyik nagyobb város kereskedőjéhez és lelkendezve mondja:

— Kérem, tegnapelőtt ide küldtem az uramat kolozsvári szalonáért és maguk gyulai szalonát adták neki és ráfogták, hogy ez kolozsvári szalonna. Hát én ezt nem fogadom el, mert én a gyulai szalonát nem szívelem, adjanak nekem rögvést kolozsvári szalonát.

Valóban úgy állt a dolog — amint a kereskedő még jól emlékezett — hogy a férjürem elfelejtette a szalonna nevét és találomra egy másfelét vásárolt. Együttal a főnök udvarias ember is, aki csak csöndesen gondolja el

merését más munkaadóknak is valószínűleg követni kell. Akadt eddig is vállalat és intézet, amely a drágasági pótlékokat a családi pótlék keretével alkalmazta. A jövőben fokozott mérvben lesz ez így. A legönzőbb főnök se tarthat csak nőtlen és agglegény alkalmazottakat s még kevésbé követheti a hadsereg antik példáját, amely a nős és családos tiszték gondjainak elhárítását a kaucióval akarta megoldani. Ahol pedig a családos tisztviselő vagy alkalmazott dolgozik, ott nemcsak azzal kell gondolni, aki az irodába vagy a telepre bejár, hanem azokra is, akik odahaza vannak, enni kérnek és ruházkodni akarnak.

A miniszterelnök a horvát bán mellett.

— A képviselőház ülése. —

Távirati tudósítás.

Budapest, november 17.

A képviselőház gyors ütemben végzi a költségvetés részletes tárgyalását is. Ma a részletes vita második napján, valamennyi kisebb tárca költségvetését megszavazták a vita is csupán a közös költségek tételénél és a horvát tételeknél volt. Az ellenzék ma is élesen támadta Tomasios bánt, a miniszterelnök azonban újra igen határozottan kelt a védelmére.

(A közös költségek.)

Az ülésen Návay Lajos elnökölt, akinek egy csomó kisebb előterjesztése után a Ház folytatta a kisebb tárcák költségvetésének részletes tárgyalását.

A közösügyi költségek tételénél

Bakonyi Samu szólalt föl. Határozati javaslatot nyújt be, melyben azt kívánja, hogy a közös költségek mindaddig ne folyósítsanak, amíg azokat a delegáció meg nem állapította s a véderőreform költségének részlete se folyósíttassék.

Gedeon Aladár azt kifogásolja, hogy a közös szerveknél nem érvényesül a paritás.

Héderváry Károly gróf hozzájárul Bakonyi határozati javaslatához. Gedeon Aladár kritikájával szemközt rámutat arra, hogy a pillá-

natban épen a nagykövetek között többségben vannak a magyarok. Minden nagykövetségnél, követségnél és konzulátusnál van magyar ember vagy legalább magyarul tudó alkalmazott. Arra a kifogásra, hogy a hadseregben nem érvényesül eléggé a magyar elem, azt feleli, hogy a magyar elemet a hadseregbe való tömeges belépéstől legnagyobb részt épen azok a kritikák tartják vissza, melyek szerint a magyar ember csak hazafiságnak megtagadásával léphet oda be. (Ellentmondás bairól. Felkiáltások: Nincs előmenetelük. Üdözik őket.) Boszniában is teljes erővel törekszik a kormány a paritás fontartására, de itt is elsősorban a társadalom hajandóságára van szükség, amely a maga munkás és vállalkozó elemeit oda küldi. (Helyeslés jobbról.)

A Ház a közösügyi költségeket Bakonyi Samu határozati javaslatával együtt elfogadja.

(Horvát politika.)

A horvát középponti igazgatás tételénél Batthyány Tivadar gróf szövege teszi a Horvátországban mutatózó magyarelles áramlatot. Hosszasan foglalkozik a Tomasios bán politikájával és a bán személye ellen a magyar sajtóban intézett támadásokkal.

Héderváry Károly gróf miniszterelnök újra figyelmeztet arra, hogy a Horvátországtól jövő mindenféle kossa hírekkel szemben óvatosnak kell lenni. Horvátországban vannak ugyan olyan tendenciák, melyek a mai törvényes állapot ellen izgatnak, de ennek az izgatásnak határt szabnak a teteles törvények. A horvát közönség nagy tömegei nem ülnek föl ennek az izgatásnak. A horvát bán ellen intézett támadások dolgában utal már egyszer részletesen kifejtett álláspontjára. Horvátországban szabaddab sajtótörvény van, mint nálunk. Cenzura nincs. A sajtó üldözéséről szóló mesék tehát nem igazak. A Horvátországgal való jó viszony helyreállításának egyik feltétele az is, hogy itt se lássanak mindent fekete színben s ne táplálják a horvát túlzók izgatását. Kéri a tétel elfogadását. (Élénk helyeslés jobbról.)

A miniszterelnökség tételénél

Gedeon Aladár a negyvennyolcas honvédek hathatósabb támogatását kéri.

Héderváry Károly gróf utal arra, hogy a költségvetésbe e célra felvett nyolcszáz ezer koronát minden kormány túllépte. Ő is a legnagyobb liberalizmussal jár el e részben.

A horvát minisztérium költségvetésénél

Apponyi Albert gróf kéri a miniszterelnököt, mikor szándékozik a horvát miniszteri, valamint a többi, ideiglenesen általa ellátott miniszteri tárcát betölteni. Szózatás után a miniszterelnöknek a horvát bán védelmében ma megismételt felfogását. A miniszterelnök való-

sággal kivételt akar statuálni az inkompatibilitási elv egyetemes érvénye ellen. Ő is érték támadások. bár tizedrésze annyi se, mint a bán, s első dolga volt tisztázni magát s elégtételt szerezni, bármennyire keserves dolog ez Magyarországon. Kénytelen tehát a miniszterelnök felfogását visszautasítani, mert azt a közélet tisztaságának erkölcsi feltételeivel nem tartja összeegyeztethetőnek. (Élénk helyeslés balról.)

Rakovszky István ugyancsak azt követeli, hogy a bán az ellene tett vádak alól tisztázza magát.

Batthyány Tivadar gróf ugyancsak a miniszterelnök felfogásával polemizál.

Héderváry Károly gróf a vita szónokainak válaszaiba kijelenti, hogy a horvát miniszteri tárca betöltésére kerül, amint a horvát állapotok valamennyire szanálódnak. A király személye körüli miniszteri állás tisztét a kormány politikájának irányítója, a miniszterelnök is betöltheti Szivesen szabadul különben ennek a tárcának terhével, amint személyi tekintetben is megfelelő megoldást lehet találni. Ujra védelmébe veszi azután a bán. A pénzüzet, melynek alapítása óta egyik vezetője, közfunkciókat teljesít s a bán a maga személyi és hivatali befolyását egyenesen az ország érdekében érvényesítheti. Itt nincs tehát erkölcsi inkompatibilitás. A bán közhivatali működése ellen emelt vádak se bizonyultak igazaknak. A bán állását, tekintélyét Horvátországban ezek a témaítások nem érintették. (Helyeslés jobbról.)

A Ház ezután a horvát minisztérium teteleit s ezzel valamennyi kisebb tárca költségvetését változtatás nélkül elfogadta.

Holnap a véderőjavaslatot tárgyalja a Ház, hétfőn pedig a költségvetés tárgyalása során a belügyi tárca kerül sorra.

Beteg politikai vezérek. Budapestről jelentik: A költségvetés mai képviselőházi tárgyalásán Lukács László pénzügyminiszter nem jelent meg. A miniszter tegnap meghűlt, influenzát kapott és háziorvosa tanácsára kénytelen a szobában maradni. — Riasztó hírek terjedtek el ma reggel Perczel Dezsőről. Több reggeli újság azt jelentette, hogy Perczel nagybeteg; állapota súlyos s hogy a kaltenleutgebani szanatóriumban ápolják. A hír nem felel meg a valóságnak. Perczel Dezső nincs kaltenleutgebében; nem is volt. Egy hónappal ezelőtt Bécsben konzultáltatta magát, azután hazautazott Bonyhádra és október közepé óta otthon van. Gyenge, rossz színben van, rosszkedvű, rá se lehet ismeri. De állapota válságoságáról elterjedt hírek nem igazak. Bonyhádon nem tudják megérteni, hogyan terjedhetek el a hírek.

ezt a magyarázatot, de elő nem állana vele hangosan egy világért. Ahelyett így szólt:

— Nagysádnak igaza van — mi tévedtünk — bossánatot kérek és sietek a hibát rendbe hozni.

— Miért nem moodta meg, hogy a férj tévedett? — kérdezte valaki a főnöktől a vevő távozása után.

— Először is azért, — válaszolt a kereskedő, — mert az asszony nem hitt volna nekem. Másodszor azért, mert nem utazom családi perpatvarokban. A férj, aki ugyis tudja az igazat, bizonyára hálás lesz, amiért nem szolgáltattam őt ki. A nő pedig, mivel kedvében jártam, továbbra is nélam fog vásárolni. Így mindket félnek eleget tettem. Ha nem ezt mondom, elveszítettem volna egy vevőt.

Harmadik eset. Gyógyszerészhez megy be egy fiatalember s receptet ad át a segédnek.

— Elkészítheti kérem, ezt az orvosságot hamarosan? — kéri.

— Elég lesz egy félóra? — kéri viszont a segéd.

— Nem — mondta a kliens — nincs annyi időm.

— Csak azért, mert itt sok minden van felírva. Node ha uraságod annyira siet, elkészíthetem öt perc alatt.

— Helyes — bólintott rá a vevő s mosolyogva távozik.

Künn pedig odafordul egy barátjához, aki végighallgatta a párbeszédet:

— Ilyen embereknél szivesen vásárlók —

jegyzi meg. — A minap egy másik gyógyszerészhez mentem a receptemmel s ott három-négy óráig várakoztattak. Azt hiszed, olyan sok dolog volt vele? Dehogy, az egész idő alatt csak ott lebzseitek a pult körül a segédek, vagy adomáztak, míg végre nagy kegyesek voltak elkészíteni az orvosságot. Oda sem megyek többet, tudom.

A negyedik, egy kisvárosi kereskedő, saját tapasztalásából beszélt a következőket:

— A legjobb módja a vásárlók szerzésének — nálam legalább ez vált be — a gyermekekre mindig különös gondot fordítottam. Jóformán úgy bántam velük, mintha csak ők volnának egyedüli vevőim. Nyugos népség a gyermek, az igaz, egy sereg buta kérdéssel rohanja meg az embert, de én ezt nem bántam. Ez végtére csak azt mutatja, hogy megbiznak bennem és méltányolják az irántuk tanúsított udvariasságot. Akárhányszor meg is várakoztatok néhány vevőt, míg a gyermekekkel beszélgetek, de senkinek sem jut eszébe rám ezért megharagudni. Sőt jól esik látniok, hogy a gyerekek milyen otthonosan érzik magukat az én boltomban. Engem is megbeszülnek, amiért oly figyelmesen szolgálom ki ezeket a csemetéket, akik ugy sem a maguk nevében jönek hozzám, hanem a szüleik küldik őket.

Meg aztán a gyerek se marad örökké gyerek és ha felnő, szivesen gondol arra, aki sülvény korában a jó barátja volt.

Valahányszor egy-egy gyermekkel beszél, úgy érzem, mintha pénzt tennék a zsebembe. Hogyne? Ha ezek az apróságok a jó híremet költik otthon, az csak kész reklám nekem — de még milyen!

Szólhatsz még egy másik kereskedőről, aki figyelmességében annyira megy, hogy vásárlóinak gondolatát is szinte kitalálja. Valaki rendszerint egy bizonyos fogport vásárol nála s néha megesik, hogy elhibazza a nevet. Embereink azonban nem indul a beü útca, hanem kijavítja a vétséget egyszerűen, hogy a már megszokott cikket adja kezébe. Jól esik a vevőnek az ilyen figyelmesség. Ugyanez a kereskedő szokta néha megjegyezni:

— Én számon tartom mindegyik vásárlómnak a sajátságait. Semmit sem becsülnek meg annyira, mintha látják, hogy érdeklődnek irántuk, hogy megbecsülik őket. Egyikük például altiszt volt a katonaságnál és mindig őrmester urnak szólitom. Hogy imponál ez neki! A másik bányász volt Amerikában. Kiszolgálás közben a bányára terelem a szót. Akiről látja, hogy érdekli ez a tárgy, az neki testi-lelki jó barátja. Hiába, nem mindig az üzlet hozza meg a pénzt, hanem az a mód, ahogy közel tudunk férközni az emberekhez.

Egy kereskedőnek az volt a szokása, hogy kikérte vásárlóinak véleményét üzlete berendezéséről, a kirakatról s így a saját belső dolgairól.

— Furcsa szokásod van — jegyezte meg egyszer egyik barátja.

Milliomos gyermek az anyja ellen.

— Az aradi árvaszék határozata. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 17.

Néhány héttel ezelőtt az aradi törvényszékhez, mint polgári bírósághoz, rendkívül feltűnést keltett gondnokság alá helyezési kérelem érkezett. Egy kiskoru gyermek nevében annak gyámja arra kérte a törvényszéket, helyezze gondnokság alá az anyát, aki az apai örökséget, egy igen tekintélyes vagyont, gazdálkodásával, költségeivel és adóságosinálásával veszélyezteti, ezért nem tartja őt alkalmasnak önálló cselekvésre és arra kérte a törvényszéket, hogy helyezze gondnokság alá.

Jombart Lajos huszárfőhadnagy adta be ezt a kérvényt az aradi törvényszékhez kiskoru Kintzig Dénes nevében. A főhadnagyot az Arad városi árvaszék rendelte ki ideiglenes gyámul Kintzig Dénes részére, miután annak édes anyját, özvegy Kintzig Ferencét megfosztotta természetes és törvényes gyámi jogaitól, tőle a fiút elvette és Budapesten a Róser-féle kereskedelmi iskola internátusában helyezte el. A kérvényben részletesen kimutatta gyámoltja nevében a főhadnagy, hogy özvegy Kintzigné teljesen alkalmatlan arra, hogy fiának vagyont, illetve apai örökségét kezelje, mert az indokolatlan adóságcsinálással tulterheli. Ugyanilyen értelemben kérte a törvényszéket ítélkezésre Jombart Lajosné, özvegy Kintzig Ferencné leánya és a törvényszék legközelebb határozni fog a kérelem felett.

Még mielőtt ez megtörténne, özvegy Kintzigné az aradi árvaszékhez fordult egy hosszú panasszal és egy kérelemmel. Abban a hiszemben tudniillik, hogy Jombart az árvaszék tudtával és beleegyezésével fordult a törvényszékhez és kéri az ő gondnokság alá helyzetését, keserű szemrehányásokkal illeti úgy az árvaszéket, mint vejét és azt kívánja, hogy a gyámügyi hatóság tiltsa el fiának ideiglenes gyámját attól, hogy a kiskoru gyermek nevében anyját mélyen sértő akciót indítson és őt a bíróság előtt oly színben tüntesse fel, mintha nem lenne elég erkölcsi és szellemi

képessége arra, hogy akár a fia, akár a maga vagyont hűségesen kezelhesse.

Az árvaszék, minthogy csak Kintzigné panaszából vett hivatalosan tudomást arról, hogy kiskoru Kintzig Dénes az anyja gondnokság alá helyezését kéri ideiglenes gyámja útján, felszólította Jombart főhadnagyot, igazolja eljárását és terjessze az árvaszék elé azokat az okokat, amelyek őt Kintzigné gondnokság alá helyzetésének kérelmezésére indították. Ez a beadvány be is érkezett és az árvaszék ma foglalkozott ezzel. Az árvaszék ezeket az indító okokat alaposaknak találta és ezért özvegy Kintzig Ferencét kérelmével elutasította.

VÁROS ÉS MEGYE.

A boy vállalat — szabóipar. A városi tanács szabályrendeletet alkotott a Messenger-boy vállalatokról és azt jóváhagyás céljából felterjesztette a belügyminiszterhez. A miniszter ma visszaküldötte a tervezetet, de jóváhagyás nélkül. Előbb azt akarja tudni — ugymond — vajon a boy-vállalat közbhelyeken ajánlja-e szolgálatait, vagy csak irodát tart fenn, mert ha csak irodája van, akkor a gyorstutáripár nem sorozható a hordáripár fogalma alá és így szabályrendeletre sincs szükség.

A belügyminiszter és a háziasszonyok vasuti missziója. A katolikus háziasszonyok országos szövetsége az idén tavasszal vasuti missziót létesített. Ennek a misszióknak a célja felekezeti és nemzetiségi különbségre való tekintet nélkül a cselédek és kenyérkeresetre utalt nők megvédése minden megengedett eszközzel a lélekkufarkodás ellen és az egyedül utazó nőket a reájuk leselkedő veszedelmekre kitanítani és nekik vendégszerető védelmet, kenyéretadó foglalkozást biztosítani. A szövetség vasuti missziója Budapesten működik, de a belügyminiszter most az ország valamennyi törvényhatóságát felhívta arra, hogy a vasuti misszió eredményes működését mozdítsák elő azzal, hogy a szövetség hirdetőanyagait minden községben kifüggeszték és így a kenyérkeresetre induló leányok már otthon tudomást szerezzenek a szövetség akciójáról.

Halálos Salvarsan-oltás.

— Egy királyi ügyész tragikus vége. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Kolozsvár, november 17.

A kolozsvári jogászi kar egyik képzett, szimpatikus tagja, Török Ákos dr. királyi ügyész tragikus körülmények között halt meg a csütörtökre virradó éjszaka. Veszedelmes kór támadta meg az ügyész különben is gyenge szervezetét s a betegség agyhártyagyulladásá sulyosodott és egy heti szenvedés után kioltotta a szerencsétlen ember életét.

Török Ákos dr. az utóbbi időben sokféle betegség ellen használt Salvarsannal oltatta be magát és az injekció, amely ezer meg ezer esetben semmiféle komplikációt nem szokott maga után vonni, ezuttal sulyos és végeredményben halált okozó elváltozásokat idézett elő a királyi ügyész agyában. Orvosi körökben nagy feltűnést keltett a haláleset, amely eddig negyedik a Salvarsan-beoltások használata óta. Az ügyész halála iránt nagy a részvét, mert Török agilitásától és jogi tudásától sokat vartak jogászi körökben s ezt a sok reménységet semmivé tette a váratlanul bekövetkezett halál.

Török Ákos dr. a legutóbbi időig kötelességtudóan intézte hivatalos ügyeit. A most folyó kolozsvári esküdtzéki ciklus több ügyét ő készítette elő. Nemrégiben örömmel üjsárgolta barátainak, hogy házat vett Kolozsvárt s be is költözött ide hozzátartozóival együtt. Édesanyjával, hugával lakott együtt, felesége nem volt.

Körülbelül két hete szabadságot kért s elutazott Kolozsvárról Kassára. Itt lakik egy régi orvos barátja, aki nemrégiben a kolozsvári klinikán volt még orvosgyakornok. Kassán Salvarsan-injekciót kapott a múlt hét pénteki napján Török. Hétfőn visszautazott s kedden már nagyon rosszul érezte magát. Elhívták Filep Gyula dr. vármegyei főorvost, akinek tanácsára Törököt beszállították a belgyógyászati klinikára.

Mikor elszállították lakásáról, már eszméletlen állapotban volt a szerencsétlen ember. Azóta nem is tért többé magához. Konstatálták rajta, hogy agyhártyagyulladás van s a leggondosabb ápolás sem segíthetett a betegben. Inkább csak reflex mozgása volt idegeinek, mikor Eifer dr. tanársegéd felszólította, hogy nyujtsa ki a nyelvét, behunyt szemmel, öntudatlanul megpróbált engedelmessé válni, de aztán teljes apáthiába merült.

Csütörtökre virradó éjszaka következett be a halála. Csütörtökön boncolták föl az elhunyt ügyész holttestét Buday Árpád dr. egyetemi tanár és Veszprémy Lajos dr. egyetemi magántanár. Konstatálta az orvosi boncolás is, hogy a halál közvetlen oka az agyban képződő véresomók és elváltozások voltak.

A halál híre hamar elterjedt a városban, nagy részvétet keltve mindenfelé. Orvosi körökben élénk vitákra adott alkalmat az eset, mert az eddig körülbelül ötvenezerre tehető Salvarsan-oltás közül az orvosi szakirodalom mindössze három következményében a mostanival egyező esetet ismer. Török Ákos dr. halála a negyedik eset.

Török Ákos dr. mindössze 37 éves ember volt. Kolozsvárt másfél év óta működik, mint kir. ügyész. Teljes szimpátiáját élvezte nemcsak kartársainak, hanem az ügyvédi karnak is. Ma temették el.

— Csöppet se furcsa — vágott vissza a kereskedő. — En ezel csak azt mutatom meg a vevőnek, hogy adok valamit az ítéletére. Megakarom győzni ezzel arról, hogy nem viszi rossz helyre a pénzt.

— És te aztán indulsz akarki véleménye után?

— Miért ne? A sok között találkozhatik ám olyan ember is, akinek az ítéletét számbavehetem. Több szem többet lát s hátha épen egyik-másik vevőm figyelmeztet olyasmire, amire magamtól nem jöttem volna rá. Ha valaki belép a boltodba, légy rajta, hogy az a vásárló érdeklődjék az üzleted iránt, s hová hamar azt fogod látni, hogy vásárlód a te javadra dolgozik. Kell-e szebb reklám, ha ezzel a szóval állítanak be hozzád: Ez és ez az ur küldött engem ide, nagyon dicsérte elöttem az ön boltját. Remélem, meg leszek önnel elégedve. Nos, a kereskedő is meg lehet elégedve azokkal, akik ilyen munkatársává szegődtek.

Egy nagy áruház üzletvezetője, reggeli szemléje alatt, ott találta a telefon fűlkében egyik fiatal segédjét, kezében egy kis jegyzőkönyvvel. Megállt rögtön, hogy hallja, mi lesz a dologból.

— Epen most érkeztek meg a szürke selyemvégek, — beszélt a segéd a telefonkagylóba, — teljesen az a minta, amit uraságod a minap keresett nálunk... Igen, az ár is ugyanaz. Egy véget félretettem, délután legyen szerencsénk...

Néhány udvarias szóval véget ért a beszélgetés, de csak azért, hogy a segéd szóról szóra ismétlje meg néhány más félnek.

— Miről van szó? — kérdezte az üzletvezető.

— Oh, semmi különös — válaszolt a segéd. — Mivel egy kis szabad időm volt, felhasználtam arra, hogy néhány ismerősömet értesítsem a tegnapi érkezett újdonságokról.

— Személyes barátai?

— Dehogyan is, csak a boltból ismerem őket. A minap nem kapták meg azt a cikket, melyet épen kerestek és arra a gondolatra jöttem, hogy feljegyzem a nevüket és majd értesítem őket, ha a készletünk rendben lesz. Így aztán a vásár biztosítva van.

Az üzletvezető megnézte a jegyzőkönyvet. Mindegyik név után oda volt írva, hogy a vevő miféle áru után érdeklődött, továbbá a telefonszáma és régebbi vásárlásai.

Erre szó nélkül visszament az üzletbe, hanem a rákövetkező két-három hét alatt különös figyelemmel kísérte azt az áruosztályt, melyben a segéd dolgozott. Azt tapasztalta, hogy olyan időben, mikor más osztályokban a forgalom meglankadt, itt azért változatlanul élénk volt a kereslet. A jelenség oka felől nem lehetett kétségben. Megfigyeléseit közölte a főnökkel, aki elháborozta, hogy ezt az újítást rendszeresíti. Ettől fogva minden osztályban, minden segédet utasítottak hasonló jegyzékek vezetésére, úgy, hogy külön külön is megvolt a saját vevőközönségük, amelylyel az üzleten kívül telefonon érintkeztek. Amelyikük a legszebb eredményt tudna felmutatni, az jutalomban is részesült.

Tolvajokkal cimboráló jegyző.

(Főtárgyalás az aradi törvényszéken.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 17.

Szomorú világításban állítja a nyilvánosság elé a magyar közigazgatás egyes faktorait az a tárgyalás, amely ma folyt le az aradi törvényszék előtt. Az aradi királyi ügyészség hatóság előtti rágalmozással vádolta meg Oprea Lázár Keszend községi román papot, aki Bolyos József borossebesi főszolgabíró előtt visszaélésekkel vádolta meg Solymár Lajos körjegyzőt. Amikor a főbíró a községben tartózkodott, a pap ezt mondta neki a község házában:

— Főbíró ur kérem, nem jól megy a dolog a mi községünkben, mert Solymár jegyző ur a gazoknak fogja pártját és a becsületes embereket elnyomja.

A mai tárgyaláson, amelyen Bittó János elnökölt, a pap beismerte, hogy használta ezeket a kifejezéseket.

— De ezek még nagyon enyhe szavak a jegyző visszaéléseire. Majd elmondom, miket csinált Solymár ur. A községünk környéke csupa nagyértékű erdőség. A közbirtokosság elnöke én vagyok és hozzám nagy tömegekben érkeztek panaszok, hogy a fákat rakásszármra irtják tolvaj emberek. En vagy kétszáz följelentést tettem a faorzók ellen Solymár jegyzőnél. Ő mindig elküldött valami ürüggyel és soha se indította meg a tolvajok ellen az eljárást, mert összejátszott velük. Végre meg sokaltuk és az egész birtokosság felkereste Bolyos főbíró urat, aki erre szigorúan utasította a jegyzőt, hogy indítsa meg a vizsgálatot a tolvajok ellen. Most már kénytelen volt elítélni a fatolvajokat pénzbüntetésre, behajthatatlanság esetén elzárásra. A tolvajok nem tizettek, hanem a jegyzőtől kapott szegénységi bizonyítvány alapján leülték a büntetést és tovább lopták az erdőt. Ezeknek a zsványoknak pedig házuk, földjük van és mi épen azért jelentettük föl őket, hogy a lopásból származó kárunkat megtérítsék. De a vagyonos betyárokkal összejátszott a jegyző és a szegénységi bizonyítványok segítségével kibujhattak az anyagi felelősség alól. Így vagyonosodtak a tolvajok és velük a jegyző is.

A törvényszék egész sereg tanut hallgatott ki. Az erdőőr és a volt községi irnokok sorra igazolták, hogy a jegyző a kétszáz feljelentésre mindaddig nem indított eljárást, amíg a főbíró nem utasította erre.

— Elcsapatom az állásából, — mondta egy alkalommal a főbíró — amikor megtudta, hogy még az ő parancsának is ellenszegül a jegyző, — vallotta egy egyik községi irnok.

Fikker kir. ügyész látta, hogy a fél év előtt elhunyt jegyző panamáit bebizonyultak és ezért még az ítélelhozás előtt elejtette a vádat a pap ellen. Oprea pap ellen a törvényszék azonnal megszüntette az eljárást. Opreát Janku Kornél dr. védte a mai tárgyaláson.

SPORT.

+ A honvédelegénység az AAK. sporttelepén. Röviden jeleztük már azt, hogy az AAK. sporttelepén vasárnap, november 19 én délután jelentős sportesemény fog lejátésozni. A rendezőségtől nyert értesülés szerint az országban egyedül álló sportesemény vasárnap délután 2 óra 15 perckor kezdődik négy kilométeres mezői futóversennyel. A futó verseny a ligeten, vásártéren át a huszárlaktanya háta mögé ve-

zeti el az AAK. és a honvédelegénység futóit s az ótmetőn át a telepen nyer körülbelül fél három órára befejezést, amikor is a honvédelegénység football csapata az Aradi Munkás Testező egyesület football csapatával áll szembe s azzal egy barátságos mérkőzés keretében mutatja be sporttudását. A két féldő közötti szünetben a honvédelegénység két csapata 2x200 méteres staféta futóversenyt mutat be. A sportünnep mérsékelt belépő díj mellett tekinthető meg.

Az Andrassy-téren leütött állatorvos.

— Egy iparos-inas véres támadása. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 17.

Ma reggel 5 órakor véres merénylet színhelye volt az Andrassy-térnek az a része, ahol hetipiacok alkalmával szabómesterek ütök fel sátraikat. Körülbelül a Minorita-templom és a Szabó-ház közötti térség az, mely pénteken hajnali négy-öt órakor megélnkül, mert az árusok inasai, alkalmazottai hordják ki a vásárra készített árut és megvárják, míg a gazda hat óra körül megérkezik. Azt az időt, amit az inas a mestere felügyeletén kívül itt bent a városban eltölthet, hancurozásra, pajtásaival való birkózásra és mint a mai eset is mutatja, a téren átmenő közönség inzultálására, sőt élete veszélyeztetésére használja fel. Székely László, óthalmi állatorvos súlyos árt (valószínűleg egyik szeme látóképességének elvesztésé) fizetett azért, hogy szakítva eddigi szokásával, ma reggel nem az Apponyi Albert köruton, hanem az aradi apacsok korlátlan birodalmán vette útját, hogy kijusson az állatvásártérre, ahol állategészségügyi szolgálatot teljesít.

Egy tizenhat esztendő s szabóinas ma reggel az Andrassy-téren kocsin áthaladó állatorvost, aki az inas gunyolódásait tűrni nem volt hajlandó és ezért a kocsirol leszállva azt megfenyegette, baltájával tarkóján, továbbá jobb szeme alatt oly súlyosan sebesítette meg, hogy az orvosi vélemény szerint az orvos valószínűleg jobb szemének látóképességét elveszíti és körülbelül 2 hónapig lesz kénytelen az ágyban feküdni. Ennek a vakmerő és felháborító apache-történetnek következők a részletei:

A merénylet.

Székely László óthalmi (glogováci) állatorvos körülbelül 5 esztendő óta teljesít kiegészítő szolgálatot Arad város részére a pénteki állatpiacon. Kocsin szokott Óthalmról Aradra érkezni és a Radnai utról letérve a főuton és a Szabadság-téren át hajtat az Óvár-téri hetipiacra. Az évek hosszú során majdnem minden pénteken megtörtént, hogy a már kora reggel gazdáik sátora előtt táborozó verekedő és hancurozó szabóinasok az orvost reprodukálhatatlan gunyos szavakkal illették, piszkolták, sőt igen gyakran valóságos közápor között volt kénytelen útját folytatni. Ezt a Bakonyba illő állapotot a rendőrség egyáltalán nem vette észre és semmit sem tett, hogy a szégyenletes állapot megszűnjék. Székely állatorvos nem akart az őt ért és folyton megisméltődött inzultusok miatt panaszra menni, hanem úgy látta jobbnak, hogy utirányt változtat és az utóbbi hetekben az Apponyi Albert-körutat használta a közlekedésre. Ma reggel 5 óra előtt néhány perccel érkezett meg Aradra és mélyen elgondolkozva megfeledezett a lovait hajtó uj kocsisának megmondani, hogy ne a főuton, hanem a köruton át vigye őt a vásártérre. Mikor már a régebbi időkből megszo-

kott piszkoló és gunyos szavak érintették füleit, ocsudott fel, de sajnos, akkor már késő volt: az inasok, mint a vademberek az először látott európaiat, üvöltéssel, artikulátián ordítással vették körül az orvos kocsiját és csakhamar kavicsok is kerültek elő a zsebekből valóságos közáport zúdítva feléje. Le nem írható durvaságokat ordítottak a suhancok, akik jókedvűnek és féktelen temperamentumuknak minden korlátozás nélkül engedhettek szabad folyást. Székely állatorvos abban a hiszemben, hogy tényleg Aradon és nem a Bakonyban van, körülnézett és rendőrt keresett, de nem talált. Ekkor az a szerencsétlen elhatározás fogamzott meg benne, hogy véget vett ezeknek a kellemetlen hajnali mulatságoknak és példás büntetéssel megtorolva az inzultust, a jövőre nyugalmat szerez magának. Megállította a lovait, leszállt a kocsirol és a legelső inast, aki keze ügyéhez legközelebb volt, hatalmas arcucsapással fenytette meg.

Ebben a pillanatban a megfenyített inas, Lantos János, Kaddinszky Gáspár, György-utcában lakó szabómester tanulója, a kezébe tartott baltával, az épen távozóban levő állatorvost hátulról orvul megtámadta. A balta élével tarkóján ütötte és azon hatalmas sebet vágott. Székely az ütésre hirtelen visszafordult támadója felé, hogy azt lefegyverezze, de a vakmerő suhanc újra magasra emelte az éles szereszámot és az orvos felé sujtott vele, akit a balta éle jobbszeme alatt ért és az orrcsontot, továbbá nemesebb részeket sértett meg súlyosan. A második ütés után Székely elvesztette eszméletét, megtántorodott és a földre esett. A fiatal merénylő társai, látva a vérző embert, megszeppenve szétrebbentek, míg a kora reggeli órákban gyér számban munkájára siető közönség a súlyosan megsebesült orvos segítségére sietett. Ekkorra már rendőr is került elő, aki letartóztatta a vérengző merénylőt és az ügyeletes rendőrtisztviselő elé állította.

A rendőri vizsgálat

Csakhamar megjelent Kabdebó György dr. ügyeletes tiszt orvos, aki az első segélyt nyújtotta Székelynek. Sebeit bekötözte, majd ennek kívánságához képest a mentőkkel bátyjának, Székely Inigó dr. fogorvosnak a Csanádi Gazdasági Takarékpénztárban lévő lakására szállította. Azonnal ápolás alá vették a szerencsétlenül járt állatorvost, akinek állapota estéig nem változott.

A merénylőt a rendőrségen kihallgatták. A megbánás minden jele nélkül mondotta el a 16 esztendő s suhanc, hogy már régebb idő óta inzultálja az orvost és vérszemet kapott atól, hogy ez sohasem reflektált a gunyolódásra, azért használt baltát, mert megakart mutatni Székelynek, hogy nem fél tőle.

A cinikus suhanc az őt kihallgató Szilágyi László dr. ama kérdésére, hogy nem gondolta-e meg, mi történik vele, ha az orvost halálosan találja megütni, ezt felelte:

— Az az orvos baja lett volna.

A rendőrség letartóztatta Lantost.

AZ ARADI KOZLONY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 357
Szerkesztőség (csak éjjel használható)	—
mellékállomás	— 151
Kiadóhivatali és hirdetés osztály	— 151
Nyomda	— 151

A bécsi rémdráma.

— A király részvéte Holzknecht volt miniszter iránt. —

Fávirati tudósítás

Bécs, november 17.

Egész Bécs hatása alatt áll ma annak az örületes tragédiának, amelyet csak egy megté- bolyodott agy, egy szerelemről őrdjögőre vadult ember-állat művelhetett. Három halottja és egy halállal tusakodó áldozata van: Matkovics Györgynek, az osztályfőnök nevelőjének. Három, illetve négy halottja, — mert a Holzknecht Róbert élete is csak órákig tarthat még — van egy kimordott nem szócskának. Annak, hogy az osztályfőnök leányának, a szép Mariának a két kezét megtagadta a nevelőtől. Ilyen rémes tragédiát, a megbomlott agyvelőnek ilyen eszeveszett pusztítását, a közelmúlt nem tud felmutatni. Az ujságolvasó, bármilyen edzett legyen is a tömegfájdalmak, óriási szenzációk iránt, megdöbbenve kell hogy álljon meg az osztályfőnök rettenetes fájdalma előtt. A legboldogabb arany napjait élte mostanság. Boldog férj, szerető apa, tisztelt állású személyiség volt még egy nappal ezelőtt. Most ülte meg ezüstlakodalma felesége, gyerekei körében. S rá két napra, rászakadt a viág minden veszedelme. A legnyomorultabb, a legszerencsétlenebb ember ma ő.

A bécsiek részvéte.

A *Bäcker-strasse* háza, az osztályfőnök háza, ahol a tragédia történt, olyan mint egy templom, ahol gyászszertartást tartanak. A bécsi nép, a bécsi érzelmesebb néplélek, részvéteben sokkal közvetlenebb, mint más városé. Öregek, fiatalok, urak és hölgyek, a magasabb osztályokból, aztán a polgárságból, a munkájából megterő munkások közül csoportosan sereglenek a ház elé. Tegnap estétől a késő éji órákig tartott a népvárdorás, amely ma délelőtt még fokozódott. Az emberek megállanak a gyászbaborult ház előtt és — mily furcsa a tömeglélek! — megelégszenek azzal, hogy órák hosszat áldogálnak, a tragédia részleteit mesélve egymásnak. Delfelé már akkora a tömeg, hogy rendőröknek kellett közbelépni. Lenn az utcán így is sűrűn feketélik a tömeg.

A Holzknecht család intimusa.

A huszonhatéves Matkovics György, aki a borzasztó tragédiát rendezte, nagy képzettségű, igen kitűnő ember volt, aki előtt gyönyörű karriér állott. Matkovics már gyerekkorában Bécsbe került és itt, mint ösztöndíjas nevelkedett az egyik városi gimnáziumban, illetve internátusban. Nemcsak a tudományok, hanem a praktikus dolgok iránt rendkívül fogékony volt. Innét magyarázható az, hogy jónál-jobb állásokat kapott. Már diákkorában rendkívüli képességei voltak arra, hogy maga szerkesztette játékszereket, kis villamos gépeket, zenélő masinákat csináljon. Ezekkel szórakoztatta az osztályfőnök gyerekeit, amikor még kisebbek voltak. Az egyetem elvégzése után, mint tüzér-önkéntes szolgált, de ez idő alatt is állandó érintkezésben volt a Holzknecht családdal. Azt senki se sejtette, hogy a nevelő gyöngéd érzelmeket táplál a szép Marie iránt. Matkovicsot egyszerűen a család bizalmasának tekintették, aki előtt senkinek se volt titka. Így például azt is tudta, hogy az osztályfőnök állandó érintkezést tartott fenn *Don Carlos*-sal, a meggyilkolt portugál királlyal, akinek évtizedek előtt a nevelője volt. Tudta azt is, hogy *Don Carlos* pénzeket küldött az osztálytanácsosnak, hogy illetékes helyen kedvező propagandát csináljon mellette.

A nyáron *Laaban* fürdőzött az osztályfőnök családja. Matkovics minden vasárnap meglátogatta jósekaróját, állandó levelezésben volt az osztályfőnök fiaival, sőt a szép Mariától is kapott képeslapokat. Hogy mennyire a családhoz tartozónak tekintették, bizonyítja az is, hogy az osztályfőnök ezüstlakodalma, amelyet szerdán ünnepeltek, egy idősebb hölgyön kívül ő volt az egyetlen vendég. Az estélyről későn ment haza, egy darabig még zongorázott, azu-

tán lefeküdt. Semmi izgalmat nem tapasztaltak rajta. Tegnap délután azzal ment el otthonról, hogy korábban kell végeznie a tanítással. Három órskor távozott el otthonról és négykor már meglőrtént a rettenetes tragédia.

A király kétszer tudakozódott.

Alighogy elterjedt a császárvárosban a lehetetlenül hangzó tragédia híre, értesült a szomorú esetről a király is. Ófelsége, aki jelenleg Schönbrunnban tartózkodik, még az est folyamán részletes jelentést tétetett magának. Ma délelőtt aztán udvari fogat állt meg a Holzknecht-ház előtt és a kabinetiroda egy magasrangú hivatalnok szállt ki belőle.

— Ó felsége — mondotta a király küldötte a lesujtott Holzknechtnek — megdöbbenéssel értesült az önt ért borzasztó tragédiáról. És engem megbizni kegyeskedett, hogy legfelsőbb részvétét ön előtt fejezzem ki.

A király küldötte elhozta a hű és kipróbált tisztviselőnek a királyi részvétet. De a szegény apa apathikusan néz maga elé... Szinte alig hallotta a király küldöttének szavát.

A nevelő szerelme.

Azokból a tanuvallomásokból, amelyeket a rendőrség eddig megejtett és azoktól a részletekből, amelyeket a háziaktól meg lehetett tudni, körülbelül megállapítható, hogy milyen szálak fűttek Matkovicsot az osztályfőnök családjához. Az osztálytanácsosné asszonyi szemmel észrevette a fiatalember érdeklődését, amelylyel leánya iránt viseltetik és hallgatásával mintegy helyeslését adta a kezdődő szerelmi viszonyhoz. Néhány héttel ezelőtt — ezt a szerelmes nevelő beszélte el az öcsésének — észrevette, hogy Holzknechtnek elejtette őt, más tűnt fel a láthatáron és őt csak tartalékban tartják. Ez a szerep nagyon fájdalmasan érintette Matkovicsot és kijelentette, hogy mihamar véget vet az egész barátságának és nem fog többé mutatkozni.

Holzknecht Marie, aki miatt az egész dráma történt, nem kimondott szépség. Abból a mindennapi bécsi típusból való, amelyből száz meg száz látható utcákon, üzletekben, de Holzknecht Marie arcának mégis volt valami különös, kimondhatatlan szépsége és az: az okosság és az intelligencia és finomság meghatározatlan ragyogása. Két évvel ezelőtt lett tanítónő s azóta egy bécsi népiskolában tanított és annyira megszerette a foglalkozását, hogy épen pár nap előtt jelentette ki egyik rokonának:

— *En örökre tanítónő maradok. Sohase megyek férjhez.*

Ebből is az látszik, hogy Matkovics és Holzknecht Marie között semmiféle mélyebb érzelmi viszony nem volt, az anyja félreértett jóindulatából, tervezgetéséből fakadt az egész katasztrófa.

Beszélgetés az apával.

A *Neues Wiener Tageblatt* egyik munkatársa ma délelőtt beszélgetést folytatott Holzknecht lovag nyugalmazott osztályfőnökkel, a tegnapi tragédia szerencsétlen áldozatainak atyjával. A szerencsétlen emberen meglátszik az álmatlanul töltött éjszaka és a borzasztó lelki fájdalom nyoma. Beszélgetés közben szemmel láthatóan küzdekszik, hogy a fájdalom erőt ne vegyen rajta.

— Tegnap este gyanútlanul mentem haza, — mondta — és még osodálkoztam, hogy anynyi ember áll a ház előtt. Csak akkor fogott el iszonyu sejtélem, amikor egy rendőrtisztviselő odalépett, így szólt hozzám:

— Ne menjen be, osztályfőnök ur, borzasztó dolog történt.

— Kértem őt, hogy engedjen be, elég erősnek érzem magam arra, hogy a legborzasztóbbat is elviseljem. De a rendőrtiszt tovább is elállotta az utamat és néhány megnyugtató szót intézett hozzám. Néhány rettenetes pillanat után, amely örökkévalóságnak

tetszett, megtudtam a szörnyű, fölfoghatatlan valóságot... Elvonrtam rettenetes fájdalmamat, külsőleg nyugodt maradtam, bár nem tudtam, hogy nem valami borzalmas álom-e, amit hallottam, nem tudtam: ébren vagyok e, élek e?... Gyermekeim holttestét nem láttam. Eenyire erősnek mégsem éreztem magamat.

— Nem tudom megérteni, — folytatta Holzknecht, — hogy mi bírta Matkovics dr.-t a tett elkövetésére, amely csak örült ember tette lehet. Nyugodtan bízom reá gyermekeim nevelését, sőt boldog voltam, hogy ő lehet a gyermekeim nevelője, abban a reményben, hogy ugyanolyan embereket fog belőlük csinálni, amilyen ő is volt: törekvő és jellemes. Gyermekemet gyilkolta meg, mégis nem tudom őt elítélni. Hiszen ugy szerettem őt, csak ugy, mint a saját gyermekeimet.

E szavaknál az osztályfőnök nem tudta sirását elfojtani. A köny elöntötte szemét, amikor folytatta:

— *En megbocsátok neki; bocsásson meg neki az ég is.* Nem lehetett öntudatnál, amikor a szörnyű tettet elkövette.

— Nem vettem észre semmit arról, hogy közte és leányom között szerelmi viszony szövődött volna. Leányom imádta tanítónői hivatását, teljesen hivatásának élt és semmi áron sem akart hivatásától megválni.

— Ameddig a tanítónők Bécsben nem mehetnek férjhez, addig én sem fogok férjhez menni. — mondotta a leányom ismételtén.

— Leányomnak e kijelentése Matkovicsra nem tett különösebb hatást, legalább én nem vettem észre semmit. Ahányszor a férjhezmenetelről volt szó, leányom mindig megmaradt elhatározásánál. *Bár szívesen láttam volna, hogy leányom Matkovics felesége legyen, nem változtathattam meg elhatározását.* Ha a tanítónők férjhezmenetelének tilalmát megszüntették volna, a házasság mindenestre megtörtént volna. A magam részéről szívesen adtam volna beleegyezésemet e házassághoz, amelynek a magam részéről semmiféle akadálya sem volt. De leányom nem akart megválni állásától, s hivatását annyira szerette, hogy jóvedelmének egy részéből iskolakönyvet és ruhát vett szegény iskolás gyermekeknek. Hogy miért követte el Matkovics tettetét, az fölfoghatatlan. Annyit mondhatok, hogy csak elborult elmével követhette el.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Halálra ítélték a pápai rablógyilkost.

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Veszprém, november 17.

A veszprémi esküdttöróság két napon át tárgyalta azt a hajmeresztő, kegyetlen rablógyilkosságot, amelyet a tavasszal Makkos Vendel Pápan elkövetett.

Makkos, tudva azt, hogy Geiszt Mór pápai zálogháztulajdonos nincs odahaza, beállított a boltba. A zálogházban levőkre revolverrel támadt és az ott tartózkodó Kovács Imre gimnázista diákot agyonlőtte, majd Geisztné ellen fordította a revolvert és a szerencsétlen asszony egyik szemét kilőtte. A szerencsétlen asszony megvakult a másik szemére is, jobbfülére pedig megsiketült. Az elvetemült zsvány ezután kifosztotta a zálogházat, elvitt háromszáztíz korona készpénzt és tömérdek arany- és ezüst-zálogtárgyat.

Makkost pár nap mulva letartóztatták, de szállítás közben a vonatról leugrott és megszökött. A szökevényt azonban három nap mulva a Bakonyban elfogták.

A tegnapi tárgyaláson Makkos semmi megbánást nem mutatott. Szinte cinikusan mesélte el, hogy követte el a rablógyilkosságot. Az esküdttöróság ma délelőtt hozta meg verdiktjét, amely gyilkosságban és rablásban mondta ki bűnösnek az öreg betyárt.

A bíróság a verdikt alapján *kötél általi halálra ítélte el Makkos Vendelt, aki az ítéletben megnyugodott.* A törvényszék ezután

kegyelmi tanácsosá alakult át, amelyen titkos ülésben határoztak, hogy kegyelemre ajánlják-e Makkost, vagy sem.

§ **Uj ügyvéd.** Az aradi ügyvédi kamara közhírré teszi, hogy *Mihályi Rezső* dr. ügyvédet, Soborsin székhellyel, az ügyvédek iajstromába felvette.

§ **A munkás kártérítési pöre.** Ez év július 20-án az arad-polturai állomáson egy mozdony *Agoston János* Neuman-gyári munkást nekiszorította egy hidmérlegnek, úgy, hogy a ballábat kettétörte és súlyos idegrázkódást szenvedett. A sérülés következtében a szerencsétlenül járt munkásnak ballábat később amputálni kellett. *Agoston* ma kártérítési pert indított az államvasut ellen, s 120 korona havi életjáradékot követel. A kereset szerint a szerencsétlenség következtében *Agoston* teljesen munkaképtelen lett, s miután a balesetnek nem az ő vigyázatlansága volt az oka, az államvasut kártérítéssel tartozik. Hogy a bíróság is így gondolkozik-e, az csak később derül ki.

§ **Sajtóhiba a hirdetésben.** A kolmári törvényszék széles körökben érdeklő ítéletet hozott a minap. Egy áruház „szenzációs hirdetés” adott fel egy újság szombati napon megjelenő számába. A „szenzációs hirdetés” a rákövetkező hétfőtől lett volna érvényben. Nyomdahiba folytán egy árucikknek ára jelentősen olcsóbban volt jelezve, mint az áruház hirdette. Minthogy a lap vasárnap nem jelent meg, a hibát csak a legközelebbi délelőtti megjelenő számban lehetett ugyanazon helyen helyreigazítani, úgy, hogy a közönség már csak az eladás megkezdése után tudhatta meg, hogy az illető árucikk ára tévesen volt jelezve. Az áruház nem akarta tehát kifizetni a hirdetés és a kiadótól kártérítést követelt, amennyiben azt állította, hogy a nyomdai tévedés őt érzékenyen megkárosította. A kérdéses árucikket nem tudta illő áron eladni, mert a vevők a téves hirdetésre hivatkoztak. A kereskedő, semhogy kitegye magát a tisztességtelen versennyel való szemrehányásnak, inkább odaadta veszteségre a kérdéses árut, különben a jelzett ártól való eltérés folytán könnyen elveszthette volna régi vevőinek nagy részét. A törvényszék nem volt a felperes kereskedő álláspontján. Abból indult ki, hogy az áruház nem volt köteles a tévesen hirdetett árut odaadni portékáját és módjában volt a téves közlés dacára az esetleges kárt elhárítani. Egyszerűen föl kellett volna mutatnia az aznap megjelent többi újságok hirdetését, ahol az ár helyesen volt jelezve. Az ily fölvilágosítás csöppet sem ártott volna a józanul gondolkozó közönség előtt az áruház jó hírnevének. A törvényszék tehát a hirdetés megfizetésére kötelezte az áruházat és kártérítési keresetével elutasította.

§ **Az óthalmi fokesos legények.** Ez év május havában *Filip Juon* és *Morár Péter* óthalmi legények összeszólalkoztak *Mócz Juon* nevű társukkal. *Mócz* felkérte *Morárt*, mire ez és *Filip* futásnak eredtek. *Mócz* utánuk szaladt és *Filipet* elfogva, azt fejbe akarta vágni, de a legény a fenyegető mozdulat láttára fokosával fejbeütötte *Móczot*, ki halálos sérülést szenvedett. Az ügyészség halált okozó súlyos testisértés büntetéssel vádolta *Filipet*, ki a mai tárgyaláson azt igyekezett bizonyítani, hogy tettét önvédelemből követte el. A tanúk ezt igazolták és így a bíróság *Popper Gyula* dr. védőbeszéde után *Filipet* felmentette.

§ **A feleség az üzletben.** Egy felperes 1833 korona követelése erájéig perelte be *M. E.* kereskedőt és nejét. Másodrendű alperes, nevezetesen *M. E.* kereskedő neje a perben azzal védekezett, hogy a férje üzletét terhelő tartozásokért ő, aki férjének nem cégtársa, felelősségre nem vonható, míg felperes a követelési jogot másodrendű alperes ellen helytállónak vitatta, mert a kereseti követelés alapját képező megbízást másodrendű alperestől kapta, a szállított árut is másodrendű alperes vette át s ő árusította el az üzletben. A törvényszék hejrt adott felperes érvelésének s a kereseti összegben mindkét alperest elmarasztalta, ellenben a kir. tábla a kir. Kuria által is 1924-1911. sz. a. jóváhagyott ítéletével másodrendű alperest a kereseti követelés alól a következő okok alapján felmentette. Ha a feleség a férje cége alatt folytatott üzletben önállóan intézkedik is, e ténykedése folytán nem tekinthető olyannak, mint aki férjével közkereseti társasviszonyban folytatja az üzletet, hanem csak mint a cégtulajdonos férj megbízottjának.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színházi műsor:

Szombat: Milliárdos kisasszony, operett. (C. bérlet.)

* **Almanach.** Ma jelent meg a budapesti könyvpiacra a *Mikszáth Almanach*, melynek megjelenése, mint mindig, ugy ez évben is valószínű irodalmi esemény. Szórakoztató elbeszélések, vidám ötletek, mély problémák, emberi drámák sorokba sűrítve: ez a *Mikszáth Almanach*. Magas irodalmi színvonalu az *Almanach* ez az újabb kötete is, mintahogy mindig az irodalmi produktumok legjelesebbjeinek gyűjteménye volt. Az *Almanach* idei kötetében a különböző belletisztikai irányok legkiválóbb képviselői: *Heltai Jenő*, *Legioner*, *Bródy Sándor*, *Pekár Gyula*, *Lőrinczy György*, *Lovik Károly*, *Vértessy Gyula*, *Kanizsay Ferenc*, *Diplomata*, *Farkas Pál*, *Biró Lajos*, *Szomaházy István*, *Kálnoki Izidor* és *Herczog Ferenc* szerepelnek szebbnél-szebb novelláikkal.

* **Liszt-hangverseny.** Az aradi állami tanítóképző intézet gazdag műsoru és nagyszabásu *Liszt* hangversenye szombat délután 5 órakor lesz a „Fehér Kereszt”-ben. Jegyek előre váltathatók ifj. *Klein Mór* és *Kerpál Izsó* könyvkereskedésében.

* **A Morfinisták és dr. Gar el Hama az Apollóban szombaton egy műsoron kerül színpadra, amire a közönség figyelmét felhívjuk.** 177

* **Milliárdos kisasszony.** Szombat este játszása a színházban a *Milliárdos kisasszonyt*, amelyet az elmúlt héten *Neógrády Dóra* betegsége miatt vettek le a műsorról. A színésznő gyengélkedése elmúlt és szombaton este minden akadály nélkül végigjátszhatja a *Milliárdos kisasszony* címszerepét. Kivüle még fel lépnek *Dióssy*, *Ladiszlay*, *Huszár*, *Győző*, *Polgár*.

* **Vasárnapi előadások.** Vasárnap két operett kerül előadásra. Délután *Fall Leó Dollárkirálynőjét* játssza a színház, este a legutóbb nagy sikerrel bemutatott *Kis gróf* kerül színpadra immár hetedszer. Mindkét előadás az operettművészet legjobb erői játszanak.

* **Két világszenzáció egy műsoron.** Ünnepe estéje volt pénteken az aradi Apolló-színháznak: a két legújabb és legszenzációsabb mozgóképnyelvért mutatta be egy műsoron. Ez volt az első eset a kinematográfia életében, hogy vidéki mozgószínház egyszerre két olyan nagyszabásu s mindjárt hozzátéhetjük, két olyan dráma darabot hozott színpadra, mint amilyen a dr. *Gar el Hama* és a *Morfinisták*. Külső dokumentumai is voltak az Apolló-színház uttörő nagy sikerének: valósággal emberáradat lepté meg a színházat, bár ennek dacára a színház igazgatóságának óvatossága és észszerű előrelátása folytán a közönség a legnagyobb rendben foglalhatta el a helyét. Akik végignézték az Apolló sláger műsorát, csodákat beszélhetnek a két világszenzációról. *Dr. Gar el Hama*, a diplomás gazember, akit vakmerőségéért keleti rémnek neveznek, egyik bámulatból a másikba ejti a nézőt s munkájával állandóan izgalomban tartja a publikumot. A gyorsan száguldó vonat lépcsőjén viv élet-halálharcot az őt üldöző detektívvél s hasonló hajszákat láthatunk. Ezt a mesteri kompozíciójú képet nem szabad összetéveszteni valami rémregénynyel, amit megcáfol különben a kép művészi technikai kivitele is. A *Morfinisták* morfiúmvélvezők misztikus levegőjébe vezeti be a nézőt. A két világszenzáció szombaton is egyszerre kerül bemutatásra az Apollóban. 177

* **Dr. Gar el Hama.** (Az *Uránia* szenzációja) Az *Uránia* bemutatója szankcionálta azt a páratlan érdeklődést, mellyel *Gar el Hamát* várta a közönség. Nem sablonos értelemben vett detektívdráma ez a nagyszabásu kép, hanem bonyodalmas eseményű megtörtént dráma, melynek aktái ott fekszenek a berlini rendőrség archívumában. *Dr. Gar el Hama* a keleti gonosztévő, mint specialista mérgekverő volt ismeretes a világ rendőrségei előtt, akit a nagy port felvert *Wolfhogen* végrendelettel kapcsolataiban sikerült végre ártalmatlanná tenni. A gazdag és szép örökösödés elintéztése nem mese, hanem ennek a gonosztévőnek legvakmerőbb stiklije volt és *Newton* detektív leg-

bravurosabb nyomozását végezte, mikor kinyomozta *Gar el Hamát*. Az *Uránia*-színház a nagy szenzációt keddig minden előadásán színházhozta. 175

Bonyodalmas az Operában.

(Főpróbán visszavont dalmü. — Szamosi Elza szerződése.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, november 17.

Az Operában ma délelőtti meglehetősen nagy volt az izgatottság és a futkosás. A *Carmela* című egyfelvonásos opera főpróbáját csak nagy nehezen lehetett megtartani. *Delmár Albert*, az opera szerzője, zenei téren eleddig igen kevésbé ismert ur, tegnap a próbán nem volt megelégedve néhány szereplővel, így különösen *Szamosi Elzával*. Elégedetlenségének igen érthető kifejezést is adott és ennek az lett a következménye, hogy *Szamosi Elza* kijelentette, hogy egyáltalán föl sem lép a darabban és nem vesz részt a mai főpróbán sem. *Delmár* viszont fogta a zenekari partitúrát, magával vitte és kijelentette, hogy nem engedi meg darabja előadását.

Ma a főpróbán valóban nem is volt ott a szerző és vele együtt hiányzott a zenekari partitúra is. *Szamosi Elza* azonban ott volt és a főpróbát mégis csak megtartották a zongorakivonat segítségével. Már ugy állt a dolog, hogy elhalasztják holnapra, szombatra kitűzött bemutató-előadást, sőt *Delmár* még most is erősködik, hogy nem engedi meg darabja előadását. A kérdés tehát még nincs végérvényesen elintézve, ami pedig nagy kár a magyar királyi Operaházra nézve.

A dolog ugyanis úgy áll, hogy *Carmela*, mint a főpróba hallgatói mondják, rossz darab és az Operaház igazgatósága igen helyesen cselekedett volna, ha szaván fogja az önértetes szerzőt és készségesen beleegyezik abba, hogy darabját vissza vegye. *Delmár* budapesti születésű, a *Haas* és *Deutsch* családból származik. *Deutsch Albert* a polgári neve, gazdag ember, módjában van tehát, hogy darabját másutt adassa elő.

Az Operaház műsorát más és komolyabb veszedelem is fenyegeti. *Szamosi Elzá*nak, akinek vállain nyugszik a legnépszerűbb dalművek sorsa, a mai napig nem újították meg a szerződését. A népszerű művésznő szerződése indvalévőleg december elején jár le. Régi szerződése értelmében december 1-től január 1-ig szabadság-idő illeti meg, így két hét múlva *Szamosi* már nem tagja az Operának, amely új népszerűségét, új közönségét, mondhatnánk művészi reneszánszát éppen ez énekesszónék köszönheti. Egy fővárosi hírlapíró ma felkereste *Szamosi Elzát*, aki az érdekes színházi ügyről így nyilatkozott:

— Valóban igaz: ezidáig még nem történt megállapodás új hároméves szerződésemet illetőleg. *Mészáros* igazgató ur levélben értesített, hogy hajlandó régi szerződésemet újabb három esztendőre prolongálni, de a téli egyhónapi szabadságidőmről le kell mondanom. Én hódolattal válaszoltam: a szabadságidőmről le nem mondhatok, de ha megváltja az Opera, úgy készséggel állok rendelkezésére. Itt szakadtak meg a tárgyalások. A válaszomra még nem kaptam értesítést. Ha az Opera nem szerződött, úgy külföldön, Berlinben, Ohajtok érvényesülni. Kérem különben: írja meg, hogy én *Merlinél*, *Gianollinál*, *Ress* tanárnál, *Merznél* és *Niklas Kempnarnél* tanultam énekelni, csak ezeknek a professzoraimnak lehetek hálás, másnak nem köszönhetek semmit...

Nem érdektelen és felette jellemző az operai gazdálkodásra, hogy *Szamosi Elzá*nak kiosztották a nyugati lánya főszerepét, a művésznő tanúja, próbálja, — és a *Puccini* premiérje december végén lesz, amikor *Szamosi* régi szerződése szerint szabadságidő illeti meg és új szerződés még nem is jött létre...

Péter király Párisban.

— Szerb-francia barátkozás. — A király balesete. — Incidens a bevoulánál. —

Távirati tudósítás.

A szerb király, aki évek óta készül az európai uvarokat fölkeresni, végre megkezdte ezt a köntjét a francia köztársasági elnöknel. Péter páisi fogadtatásáról és tartózkodásáról ezek a táviratok számolnak be:

Páris, november 17. Az Elysée-palotában tegnap adott diszebeden Fallières elnök pohárköszönt mondott királyi vendégére.

Megemlékezett arról, hogy Péter király 1870-ben a francia hadsereg soraiban küzdött. Az elnök a királyban üdvözölte kiváló uralkodóját annak az államnak, amely az ő vezetésével békés munkában keresi erejének kifejlődését és boldogulását. Szerbiával — úgy mond az elnök — a szives barátság hagyományos kötekei fűznek össze bennünket és örömmel látjuk, hogy e barátsági kötelek napról napra szorosabbra fűződnek. Az elnök végül a királyi család egészségére és Szerbia boldog jövőjére üritette poharát.

Péter király a következő pohárköszöntővel válaszolt:

— Az elnök szavai a szerb nemzetben élénk visszhangra fognak találni, amely bennük újabb bizonyítékát látja a nagy francia nemzet Szerbia iránt táplált hagyományos jóakarátának. Szerbia nem felejtette el azt a hatalmas rokonérzést, amelyben szabadságharcait Franciaország részessítette. Annál szerencsésebb lesz, ha értesül arról, hogy számíthat Franciaország támogatására akkor is, ha békés munkában keresi jövőjének kifejlődését. Szerbia tudatában van annak, hogy Franciaország iránt hálával viseltetik. A szerb nemzet ezért királyának párisi látogatásában Franciaország iránt táplált barátságos érzelmeinek kifejezését látja, mert a Franciaország iránt való szives barátsági viszony ápolása és fejlesztése egyike legdrágább hagyományainak és még a király is, amidőn az 1870-ik évi hősi harcokban résztvett, a kötelesség hívó szavának engedett, amelyet szive és becsületérzése mint ifjú szerbnek és st.-cyri növendéknek diktált neki. A király végül a francia köztársaság virágzására és diosóságára üritette poharát.

Az ebéd után a király számos vendéggel, köztük Loubet volt köztársasági elnökkel, a kormány tagjaival és számos kiváló politikussal társalgott. Az est hangversennyel ért véget.

Páris, november 17. A szerb király tegnap, amikor a külügyminisztériumba hajtatott, a kocsiából való kiszálláskor térdét a kocsi ajtajába ütötte. A sebesülés, melyet Péter szerb király térdén szenvedett, meglehetősen fájdalmas. Amidőn a király éjjel az Elysée palotából a külügyminisztériumba tért vissza, erősen beteg lett és amidőn a léposon ment föl felé, két urnak a karjára kellett támaszkodnia.

Páris, november 17. Péter szerb király megérkezésekor, nagy feltűnést keltő eset történt. A térparancsnok megtekintette a kirendelt csapatokat s azt találta, hogy a gyalogjárótól nagyon messzire állottak. Fölszólította a csapatok parancsnokát, hogy a legénységet néhány lépéssel hátrább sorakoztassa. Az ezredes erre azt felelte, hogy tábornokától azt a parancsot kapta, hogy a katonákat a gyalogjárótól ekkora távolságban állítsa föl. A térparancsnok erre azt jegyezte meg, hogy a bajon könnyen lehet segíteni, ha az ezredes a katonákat három lépéssel hátrább vezényli. Erre az ezredes a front elé állott s ezt mondta:

— Az előbbeni ellenkező parancs ellenére, három lépéssel hátra, mars!

Az eset óriási feltűnést keltett és katonai körökben azt hiszik, hogy az ezredest nyugdíjazni fogják.

MULATSÁGOK.

(=) Katalin-esték. Az aradi Ébredés dalkör november hó 25-én, szombaton este 1/9 órakor az ipartestület disztermében hangversennyel és tánemulatsággal egybekötött zártkörű Katalin-estélyt rendez. Belépődíj: személy-jegy 1 korona 40 fillér, család-jegy 3 személyre 3 korona 40 fillér, karzat 50 fillér.

A borosjenői polgári olvasóköri Borosjenőn, november hó 25-én, a kör helyiségében, saját könyvtára javára zártkörű Katalin táncestélyt rendez.

Apacs-világ Aradon.

★

Valószínű, hogy az aradi iparos inasok nem tudják: mi az az apacs. Ámbár, ha szorgalmas látogatói volnának a moziknak, gyönyörködhetnének a párisi apacskirályokról készített néha színes, néha színtelen, de mindig förtelmesen izgató több ezer méteres „fölvételek”-nek csufolt színtelenben. Nem tudják még az aradi Regula-Balázs-Szalma-jelöltek, csak annyit tudnak, hogy egy-egy hőstett országos hírűvé teszi őket és a rikkancsok zengő torka az ő nevüket harsogja egykoron.

Ezek az aradi apacs-növendékek eddig csak az utca nyugodt csendjét veszélyeztették, de máttól fogva valószínűleg a komoly tettek bátor emberei lesznek. Megmutatta nekik az utat Lantos János aradi szabó-inas, aki a hajnali kódban Arad legforgalmasabb helyén vad kegyetlenséggel terített le egy békés, munkáját végző tisztviselőt.

Eddig csak a korzó, a buján pompázó, gyönyörű aradi korzó biztonságát veszélyeztették a Zigomár-tanítványok. Esztendőnk óta kénytelen tűrni az aradi közönség az inas iskolák söpredékeinek vad garázdálkodását. Magánosan haladó hölgyek nincsenek biztonságban a rakoncátlanság korlátait messze áthágó kedvtelésektől. Fűtyölővel, kereplővel, fűtykóssal, korbáccsal fölfegyverkezve csorda módjára törtetnek végig a főtéren és legázolják az utjokba kerülő védteleneket. Alig két hete, hogy beszámoltunk arról az inzultusról, amely a Boros Béni-tér elején ért egy magános urinőt, irtuak arról, hogy ez urhölgy védelmére kelt segédet aztán súlyosan megsebezte egy elvetemült subanc. Az aradi lapok már nem is írják meg — olyan mindennapos történetek — hogy a Baross- és Salac-parkok környékén haladó hölgyek szemérmetlen támadásokat kénytelenek eltűrni az ipari műhelyek javíthatlan apró Rózsa Sándorjaitól.

Hiszen szalonokba való viselkedést senki se kívánhat ezektől a fickóktól, akiknek szellemi képességéről az inas iskoláknak irigylére nem méltó oktatói adhatnak felvilágosítást, — de azt igenis elvárhatja a közönség a hatóságtól, hogy baltákkal, revolverekkel felfegyverezett csibészkirályoktól megtisztítja az utcákat. Ha a mesterek védelmére, a tanoncokkal szemben biztonsági intézkedéseket tudnak alkalmazni, akkor módot kell találni arra is, hogy a mi testi épségünk ne legyen Bakonyban illő támadásoknak kitéve a villamos ivlámpákkal szegélyezett drága aszfalton. És itt Sarlot Domokos rendőrfőkapitányhoz is volna néhány őszinte szavunk. A rendőrség mulasztásaiért a hatóságot ért támadásokra rendszerint azzal szokott felelni:

— Kevés a rendőr. Szaporítani kell a létszámot.

Hát ezt ne nekünk mondja a főkapitány ur. Hanem tessék kiállni a közgyűlés elé és teljes sivárságában föltárni a szomorú közbiztonsági állapotokat. Ha Sarlot Domokos azt mondaná: „nem állhatok jót az urak biztonságáért, ha nem szavazzák meg a rendőrlégenység létszámának szaporítását”! — akkor megszűnnék a törvényhatóság fővénysége.

Addig azonban, amíg ezt a főkapitány nem teszi meg, azok az apacs-baltaosapások, amelyek az Aradon némi biztonságot föltételező gyanutlan polgárok fejére hullanak, súlyos sebeket ejtenek a rendőrség tekintélyén is.

A temesvári zálogházi gyilkos.

— Bizonyítékok a tagadó Balázs István ellen. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Temesvár, november 17.

Megirtuk ma, hogy Löwinger Ferenc hulláját az ügyészség indítványára és a törvényszéki elnök rendeletére ekszhumálták és megirtuk azt is, hogy az újabb boncolás eredménye az volt, hogy az orvosok megváltoztatták véleményüket. A hullából kiemelt bal-lapockacsontot a több mint hat óra hosszat tartott boncolás után Szigeti Henrik dr. a temesvári kórházban preparálta, amely munka késő estig eltartott. Az eredmény a következő:

Az orvosszakértők új véleménye az ekszhumálás és a kipreparált bal-lapockacsonton talált elváltozásokból következtetve az, hogy azon egy hegyes végű, de érdes felületű, hosszú, vékony eszközzel, vasreszelővel szurások történtek.

Ilyenformán tehát a vád teljesen Balázs Istvánnak Kishegyesen tett és Temesvárott megismélt vallomására fog támaszkodni, amely szerint Löwinger ütésekkal és szurásokkal ölte meg.

Még egy igen érdekes, de egyúttal Balázs István bűnösségét megerősítő körülmény is felmerült a zálogházi gyilkosság ügyében. Balázs István ugyanis a csendőrök előtt tett első vallomása alkalmával elmondotta, hogy az öreg Löwinger, amikor ő késével beleszur, így kiáltott fel héber nyelven: Halljad Izrael... Már pedig tény, hogy a vallásos zsidók, ha végpercüket közeledni érzik, egy igy kezdődő imát rebegnek. Ha tehát Balázs nem volna a tettes, amit konok tagadásával már hetek óta bizonyítani akar, honnan jutott volna e dolog eszébe?

Balázs István tudvalevőleg a beösmérvélt vallomásait visszavonta. Mikor kérdezték tőle, hogy miért teszi ezt, így felelt:

— Félttem, hogy a csendőrök, vagy a rendőrök bántanak, itt az ügyészségen tudom, hogy nem bánt senki, ott csak azért tettem beismerő vallomást, hogy idekerüljek.

Balázs különben a fogházban nagyon cinikusan viselkedik. Naponta kétszer nyugodtan végzi sétáját és gunyosan méregeti a fogház személyzetét. Látszik rajta, hogy neki senki sem imponál. Bizik a ravaszságában, az agyafurtságában. Az a hite, hogyha tagad, elkerüli az akasztófát.

Érdekes, hogy különböző körülmények arra engednek következtetni, hogy Balázs volt 1907-ben a máig is kiderítetlen temesvári vámházi hármass gyilkosság tettese. Balázs István ekkoriban katonai szolgálatot teljesített, de mint katona tulnag szabadságot élvezett és napokig civilruhában kóborolt. Hír szerint Balázs 1907. május huszonötödikén, amikor a vámházi hármass gyilkosság történt, nem volt a kaszárnnyában és hogy a kaszárnnyából eltűnt egy forgópisztoly, amelynek a lövegeihez hasonló golyóval gyilkoltak a vágóhídi vámházban. Ezt a dolgot teljesen tisztán nem lehetett kideríteni, de akadt egy tanu, a Magyar Király-szálloda egy pinéere, aki elmondta, hogy azon a májusi napon Balázs megjelent a vendéglőben és egy ridikülből ezüstpénzt vett elő, körülbelül száz forint lehetett ez és egy ridikülből volt elhelyezve. Már pedig a vámházban épen mintegy 100–150 forint ezüstpénzt tűnt el. Hivatalosan ezzel nem gyanúsítják Balázs Istvánt.

HIREK.

— Az Aradi Közlöny Nagy Képes Naptára az idén a szokottnál még nagyobb terjedelemben és dúsabb tartalommal jelenik meg. Az Aradi Közlöny díszes naptára karácsonyra készül el és az Aradi Közlöny minden negyedéves előfizetője, amennyiben előfizetési hátralékban nincs, — az esetben is, ha az előfizetést havonként újítja meg — ajándékkul kapja. Az újévtől belépő előfizetők csak akkor tarthatnak igényt a naptárra, ha legalább három hónapra fizetnek elő.

— Burg Ferdinánd. Néhány hét óta a monarchia sajtója hosszú közleményekben foglalkozott Ferdinánd Károly főherceg és Cuber Berta szerelmi regényével. Az utóbbi napokban kétségtelenné vált, hogy a főherceg és az egyetemi tanár leánya már házasságra is léptek és luganoi villájukba menekültek az udvar közeléből és a kíváncsiak elől. Amit azonban idáig csak félig burkolt szavakban ismertek be félhivatalos formában: a főherceg rangon aluli házasságát és ezzel együtt járó renúciációját, most hivatalos formában is közzétették. A bécsi hivatalos lapban ugyanis ma a következő közlemény jelent meg:

Abban a helyzetben vagyunk, hogy közölhetjük, miszerint császári és királyi fensége Ferdinánd Károly főherceg rövid idővel ezelőtt legfelsőbb engedelem nélkül házasságra lépett és hogy Ő császári és királyi felesége ennélfogva jóváhagyni méltóztatott azt a kérelmet, hogy a főhercegi címről és rangról, valamint a hadseregben viselt állásáról lemondhasson. A lemondott ezentul a Burg Ferdinánd címet fogja viselni.

— A trónörökös pusztaszeri vadászata. A pusztaszeri kastélyban ezen a télen ismét vendégül látják a jövődéli uralkodót: Ferenc Ferdinánd trónörökösét. Pallavicini Sándor őrgróf meghívására a trónörökös eljön az idei téli vadászatokra és a pusztaszeri kastélyban fog lakni. A nagyszabású vadászatok december negyedikén kezdődnek és több napig tartanak. A trónörökös előreláthatólag a vadászat egész ideje alatt az őrgróf vendége marad. Az eddigi megállapodások szerint Ferenc Ferdinánd december negyedikén érkezik külön udvari vonaton Kistelekre s onnan kocsin hajtat a pusztaszeri kastélyba. A birtokon most hajtják be a trónörökös részére a fiatal magyar négyest. Ferenc Ferdinándon kívül több előkelőség is vendége lesz az őrgrófnak. Az estélyek, melyeknek programját a fiatal őrgróf most dolgozza ki, a pusztaszeri kastélyban lesznek. Az uradalom vadállományja igen bő s a trónörökösnek kitűnő vadászatra van kilátása. Ferenc Ferdinánd legutóbb három évvel ezelőtt, az 1908. év telén volt Pusztaszer vendége.

— Az elmebajos földbirtokos. Megirtuk, hogy az aradi árvaszék a belügyminiszter jóváhagyásával a Niedermann-féle fővárosi szanatóriumban helyezte el Kintzig Béla aradmegyei nagybirtokost, mert a szakértő orvosok véleménye szerint a beteg állapota intézeti gyógykezelést tett kívánatosná. Az aradi árvaszék megbízásából Kabdebó György dr. városi tisztiorvos a napokban meglátogatta Kintzig Bélát a szanatóriumba és úgy találta, hogy súlyos bajához képest állapota bizonyos mértékű javulást mutat, kedélye derültebb. Az erről szóló hivatalos jelentést az árvaszék közölte Kintzig Béla rokonával.

— Az aradi utcák új számozása. Igen sok panasz hangzott el úgy a sajtóban, és legutóbb Múlek Lajos dr. ajkáról a törvényhatóságban is a házak számozása ellen. Valóságos kinszenvedés egyik-másik utcában a keresett házat megtalálni, mert az Abc. összes betűin végig lehet menni némelykor, míg végre rábukkan az ember a helyes számra. A közgyűlés utasította a tanácsot, hogy teremtsen rendet a házsámozásban és ezzel együtt tegyen eleget több indítványozó ama kérelmének, hogy Arad valamennyi utcáját történelmi nevekkel jelölje meg. Az építészeti bizottság ma délután tartott ülésén egy szabályrendelet tervezetét tárgyalta, amely az utcaelnevezés és házsámozás egyöntetűségét hozza rendbe és amelynek legfőbb elve az, hogy a betűk kiküszöbölendők a megjelölésből s a jövőben csak folyószámok fogják jelezni a házakat. Minden utca nevét jelző táblán ki fogják tüntetni a jövőben, hogy a legközelebbi keresztezésig a megfelelő oldalon mely házsámok következnek és elvül mondja ki végre, hogy az egyik oldalon páros, a másik oldalon páratlan házsámozás alkalmazandó. A szabályrendelet tervezetét a tanács fogja kidolgozni.

— A hercegnő felebbezése. Két héttel ezelőtt mondotta ki az aradi árvaszék egyhangú határozattal, hogy Sulkovszky Ida hercegnő és Schmettow Bernát porosz birodalmi gróf Bomerzigben megkötött házasságát semmisnek tekinti és utasítja Halitzky Árpád gondnokot, hogy indítsa meg az illetékes német hatóság előtt, a városi tisztiorvos ügyészséget pedig, hogy a magyar illetékes hatóság előtt a házasság megsemmisítéséhez szükséges törvényes eljárást. Kádor Gyula dr. a hercegnő ügyvédje az árvaszék határozata ellen ma küldötte meg Vargassay Lajos polgármesterhez felebbezését, amelyben kéri a közigazgatási bizottságot, hogy az árvaszék határozatát helyezze hatályon kívül s vegye tudomásul a megtörtént házasságkötést. A felebbezés hangja megütközést keltett az árvaszék tagjainál. Valósággal reprodukálhatlan kitételek vannak benne.

— A politizáló német trónörökös büntetése. Párisból jelentik: Egy lapnak azt táviratozzák Berlinből, hogy a német trónörökös nem fogadta el Piesz hercegnek vadászati meghívását, mert állítólag szolgálati ügyek akadályozták meg benne. A trónörökösnek ez a kifogása nem felel meg a valóságnak, mert Frigyes Vilmosra a birodalmi gyűlésen tanusított Bethmann Holweg kancellár ellen tüntető viselkedése miatt a császár harminc napi szobafogságot szabott ki és a herceg most üli le ezt a büntetését.

— Jutalom Fischer Eliz életmentőjének. Mint ismeretes a Fischer Eliz aradi milliomos asszony ellen tervezett gyilkos merénylet jórészt Grosán Tivadar pällér gondossága és ébersége következtében hiúsult meg. Ha ő el nem árulja a bűnszövetkezetet, úgy annak tagjai a múlt esütörtökön meghiusult gyilkosságot megisméltették volna, de bizonyárr gondoskodtak volna arról, hogy tervük sikerüljön. Fischer Eliz egyik lakója ma megkérdezte a milliomos asszonytól, hogy hálát érez-e Grosán iránt?

— Jóravaló ember az, hogy nem engedte az életemet elvenni, — mondta az öreg hölgy.

— Bizonyosan meg is jutalmazta érte? — Tudakolta a lakó.

— Már adtam neki egy kis ajándékot, persze csak annyit, amennyit a viszonyaim megengednek — felelte a dussgazdag asszony.

— Adott neki vagy ezer koronát úgy-e? — kérdezte a kíváncsi ember.

— Annyit nem, hanem megajándékoztam ötöt koronával.

— Munkás-zavar az aradi Benoid-gyárban. Tegnap délután a Benoid-gyárnak egyik előmunkása, Schneider József összeszólalkozott a gyár egyik tisztviselőjével. Magaviselete következtében Lészay Ottó vezérigazgató aonnal elbocsátotta az engedetlen munkást, s ez szolidaritásra szólította fel 18 társát, akik engedve a felszólításnak kijelentették, hogy ha az igazgató nem veszi vissza Schneidert, vaamenyien elhagyják a gyárat. Az igazgató tagadó válaszával együtt azonnal átadta a munkásoknak könyveiket és azokat kilépetteknek jelentette ki. A munkások erre kimondták a bojkottot a Benoid-gyár ellen. Ma azonban már személyeskedéssel is megpróbálták terrorizálni a vállalatot és piszkolódó tartalmu röpelvényeket osztogattak az utcán járó közönségnek. Lészay vezérigazgató azzal a kérelemmel fordult a rendőrséghez, hogy a külső munkái alkalmazott munkásai védelmére bocsásson hatalmat a rendelkezésére. A rendőrség teljesítette a kérelmet.

— Rejtély a Csiky Gergely-utcában. Rejtélyes dolog történt ma éjjel a Csiky Gergely-utcában. A meglehetősen kihalt utca csöndjébe éjjel fél tizenkettőkor egy lövés zaja verte fel. A lövés egyik háznak elsőemeleti lakásából hallatszott. A dörrenésre 8—10 ember verődött össze a ház körül, s miután nem tudták, miről lehet szó, tanakodni kezdtek, hogy mitévők legyenek. Az egyik járókelő abban a hiszemben volt, hogy valahol betörők járhattak s ezeket fogdták a házbeli revolverrel. Ertesítette a rendőrséget, ahonnan csakhamar egy detektív érkezett a helyszínre. Még be sem ment azonban a házba, midőn egyik első emeleti ablaktól kihajlott egy előkelő állami tisztviselő s leszólt:

— Felesleges kérem feljönnie! Nem történt semmi, csak a feleségem lett rosszul s ez okozta az éjszakai zajt!

A detektív így, miután a magánlakásba felszólítás nélkül, sőt a tulajdonos akarata ellen nem mehetett be, csupán ennyit jelentett a titokzatos éjjeli lövöldözésről az ügyeletes rendőrtisztviselőnek.

— Földrengés Németországban. Budapestről jelentik: Tegnap este 10 óra 28 perctől 10 óra 40 percig tartó erős közeli földrengést jeleztek a Budapesti Egyetemi Földrengési Obszervatórium műszerei. A legnagyobb kilengés észak-déli irányban 55 milliméter, kelet-nyugatiiban 60 milliméter volt. A többi magyar állomások szintén jelezték a rezgést. — Bécsből jelentik: A meteorológiai és geodinamikai központi intézet szerint tegnap a készülékek rezgést jelezték, amelynek fészke nyugati irányban körülbelül 500 kilométernyire lehetett. A földrengés kezdete pontosan 10 óra 27 perc 6 másodperc volt középeurópai idő szerint. A valóságos földmozgás Bécsben meghaladta az egy millimétert. Milánóból táviratozzák: E hónap 16-án este 10 órakor itt földrengés volt érezhető, amely több másodpercig tartott Leco Varezében és más szomszédos községekben is észrevették a földlökést. — Berlinből jelentik: A tegnapi földrengést egész Közép- és Dél-Németországban és északi Svájcban érezték. A stuttgarteri Reizend Theater-ben nagy rémület fogta el az embereket és a nézőtér kiürítésekor többen súlyosan megsérültek. Heidelbergban a közúti vasút sinje annyira megrongálódott, hogy a közlekedést meg kellett szüntetni. Frankfurtban is meglehetősen erős volt a földrengés és az óváros egyes részeiben a megrémült lakók sietve hagyták el lakásukat. Münchenben is érezték a lökéseket. A Vier Jahreszeiten szálló nagytermében Wedekind tartott fölolvasást s ámbár ő is érezte a földrengést, mégis folytatta előadását, ami hallgatóit megnyugtatta.

— Koszorúmegváltás. Deutsch Vera ravatalára szánt koszoru megváltása fejében Jakabfi Imre és neje, és Jakabfi Sándor és neje 20—20 koronát küldött az izr. népkönyha javára. Ezen kegyeletes adományért ez uton nyilvánítja köszönetét az elnökség.

— **Esküvő a halálos ágyon.** Haller István kőműves tizenhárom esztendeig élt közös háztartásban Nyegru Máriával. A kőműves az utóbbi hetekben betegeskedett és a mai nap folyamán állapota válságosra fordult. A beteg ágyánál megjelent orvos előtt azt az óhaját fejezte ki, hogy a törvény formája szerint is feleségévé akarja tenni azt az asszonyt, akivel egy évtizednél hosszabb időn át a legboldogabb családi életet élte. Az orvos készségesen felajánlotta a segédkezését, felkereste Varjassy Lajos polgármestert, aki azonnal megadta a szükséges diszpenzációt, úgy, hogy ma délből Szondy Béla anyakönyvvezető elvégezhetette már a házasságkötést.

— **Aradmegyei kivándorlók szerelmi ügye.** Az amerikai Szabadság ma érkezett száma egy aradmegyei házaspár szerelmi ügyéről közöl néhány soros értesítést. Az aradmegyei Zimándról néhány esztendővel ezelőtt vándorolt ki Gyenge József munkás ember a feleségével együtt, hogy az új hazában próbálják megkeresni azt a kenyeret, amelyet a magyar föld oly mostohán tagadott meg tőlük. Szorgalmasan dolgoztak a kis vagyonkát is kuporgattak össze, hogy itthon földet vásároljanak. Az asszony azonban nem várta be a visszaindulás idejét, hanem Varga János napszámosai elillant a férje mellől. Az elhagyott férj most körözeti megszőkött hitvesét: Vincze Etelt, aki nemcsak a férjét, hanem két apró gyermekét is elhagyta a szerető kedvéért.

— **Halálozás.** Honza János államvasuti főellenőr ma délelőtt 43 éves korában elhunyt. Halálát kiterjedt rokonosság gyászolja.

— **Megvont árusítási engedély.** Riedl Ödön fésűs azt kérte a rendőrfőkapitánytól, hogy tilusa el Müller János fésűst a hetipiacon való árusításától, vagy pedig neki is adjon engedélyt az árusításra. A főkapitány helyt adott a kérelemnek, a tanács azonban feloldotta a rendőrség határozatát és utasította, hogy hozzon újabb határozatot, mert Müllernél oly méltánylandó okokat talált, melyek kívánatosá teszik, hogy neki a piaci árusítás megengedtesse. Müller megkapta az ideiglenes engedélyt s a tanács az ez ellen felebbező Riedl elutasította. A kereskedelmi miniszterhez fordult ezután felebbezésével Riedl, akinek a miniszter igazat adott és utasította a tanácsot, hogy Müllertől az ideiglenes engedélyt is vonja be. Az 1899. évi 61.610. számú kereskedelmi miniszteri rendelet kimondja ugyanis, hogy ipari cikkeket hetipiacokon árusítani tilos és csak a miniszter adhat engedélyt oly esetben, ha egyéb méltánylást érdemlő körülményeken kívül a kérelmező bizonyítani tudja, hogy a körrendelet kibocsátása előtti időben már árusított a hetipiacon. Mint-hogy Müller csak 1899-ben kezdte meg a piaci árusítást, még ideiglenes engedélyre sem tart-hatott igényt.

— **A titokzatos olasz flotta.** Az Aegai tengeren bolyongó, rejtett tervekkel foglalkozó olasz flottáról ma ezt jelentik Rómából: A Tribuna azt az eddig még meg nem erősített hírt közli, hogy tizennyolc hajóból alakult olasz hajóraj a Dardanellák elé érkezett, de a bombázás eddig még nem kezdődött meg. — **Konstantinápolyból** jelentik: A tengerészügyi miniszter arról értesítette a hatóságokat, hogy *harminc olasz hadihajó cirkál Lemnosz és Tenedosz között.* A Dardanellák erődjeinek parancsnokát utasították, hogy a legnagyobb szigorúsággal őrködjék, hogy minden készen legyen, mielőtt az olaszok támadni akarnának. Egy török hadihajó kiment az öbölből, hogy az ellenséges flotta közeledését azonnal jelentse.

— **A gépfavágás rendezése.** Sarlot Domokos rendőrfőkapitány felmerült panaszok folytán szabályzatot készített, amelyvel elejét veszi, hogy a favágó gépek megzavarják a közönség éjjeli nyugalomát. Az új rend értelmében csak reggel hattól este nyolcig szabad géppel fát vágni, míg éjszaka tilos a munka. Elrendelte továbbá, hogy az esetre, ha a sötétség beálltával farakások maradnának az utcán, azok lámpával megvilágítandók.

— **A bukaresti öngyilkos bankrabló.** Megírtuk, hogy néhány nap előtt Benczel bukaresti bankár ellen üzletében vakmerő rablómerényletet intéztek. A rabló azután öngyilkos lett, midőn látta, hogy vakmerő kísérlete meghiusult. — **A rendőrség megállapította** — amint Bukarestből jelentik — hogy a merénylet neve: *Marculescu György* és legutóbbi korrektor volt egyik bukaresti nagy nyomdában. A vizsgálat során kiderült az is, hogy július 24-én Constanzában *Gheorgiades* bankárt szintén *Marculescu* gyilkolta meg. Két fiatal leányka látta ugyanis, hogy a constanzai gyilkosság napján egy fiatal ember szaladt végig az utcán, kezében véres törrel a meggyilkolt bankár helyisége felől. Mindkét leányka olyan személyleírást adott, amely teljesen ráillett *Marculescunak*. Fényképek után is, de a margueoan *Marculescu* hullájában felismerték a constanzai fiatalembert.

— **Gyermekek tolvajbandája.** *Budapestről* jelentik: A fővárosi rendőrség tegnap este egy gyermekekből alakult tolvajbandát leplezett le és a bünszövetkezet négy tagját elfogta, hármat pedig keres. A banda vezetője egy tizenhat éves munkálatlan suhans volt, a ki hasonló koru és az utcán munka nélkül esavargó gyermekekből alkotta meg a tolvajszövetkezetet. A betörő-banda legkisebb tagja tizenhárom éves, a legidősebb tizenhat. Tömérdek lopást, betörést, lakásfosztogatást, sőt utonállást is követtek el.

— **Válasz számos kérdezősködésemre.** Tudomásunk szerint ma a legjobb széplítő szer a dr. Biró-féle Havasi Gyopár Crém. Kapható a gyógyszerárakban és drogueriákban. 5093

— **Perzsaszőnyeg raktáram** Weitzer János utcában, leányiskola épületében — a főpostával szemben — megnyitottam. Tisztelettel: Schwarz Zsigmond. 4867

— **60 kötet könyvet havi 1 K. 40 f.-ért** (Vidékre 2 korona 40 f. ért) és 180 hangjegyet havi 2 K. 40 f.-ért ad kölcsönbe *Kerpel Izsó kölcsönző-intézet* helyben és vidékre is. E cég vásárol egész könyvtárakat. 4871

— **Francia likörök legbiztosabb készítésére** — házilag — a liköraroma 1 üveg 60 fillér *Vojtek és Weisznál.* 4510

TARKASÁGOK.

(Félreértés.) A ház urnője korholja a szobaleányt:

— Azt hallom, hogy amig távol voltam, itt volt a szeretője. Ez ne történjen több távollétem alatt. Értette?

— Igenis értem. Nem tudtam, hogy csak akkor jöhet, amikor a nagysága itthon van...

(A vezeték név.) A kis Bandi édes atyja egy társas-üzlet beltagja.

A ficskát megkérdi egy idegen:

— Hogy hívnak kis fiam?

— Bandi a nevem.

— És mi a vezeték neved?

Bölcsen felel a fiú:

— Blumberg Izidor Utóda és Társa.

(Szenvedő ige.) Az iskolában a tanító felszólítja az egyik nebulót:

— Mondj egy cselekvő igét.

— *En énekelek* — feleli a fiú.

— Jól van. Most mondj egy szenvedő igét:

— *A nővérem énekel...*

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az Aradi Tanítótestület Segélyalapja november 25-én szombaton délután 5 órakor a Kazinczy utcai fiúiskola emeleti rajztermében rendkívüli közgyűlést tart, melyre a tagok tisztelettel meghívottnak. Tárgy: két rendes segély megszavazása.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— **Az aradi Kamara és a sóhiány.** Néhány nap előtt írtuk meg, hogy a Máv vagonhiánya milyen bajokat okoz az aradhogyaljai bortermelekeknek. Ugyancsak a vagonhiány miatt emel panaszt a kereskedelmi miniszternél az aradi kereskedelmi és iparkamara. A panaszra a szószállítók körül észlelt bajok adnak okot. A Máv igazgatósága sóküldeményekre augusztus és szeptember hónapokra 10% os fuvardíjkezdvezményt hirdetett ki. A Magyar bank és kereskedelmi részvénytársaság, mint a magyar királyi sójüvedék vezérigénysége erről augusztus 1-én értesítette mindazokat, akik a bányahelyről sókat sőt hozatni. A vasut azonban utóbb a szükséges vagonok kiállítását egyenesen megtagadta és nem nyújtott módot arra, hogy a kihirdetett fuvardíjkezdvezményt tényleg igénybe is lehessen venni, amiért is a fuvardíjkezdvezmény teljesen illuzóriussá vált. Szeptember első napjaiban már olyan volt a helyzet, hogy a Magyar Bank sógyedárusító vezérigénysége vagonokat csak elvéve és a kért mennyiséghez képest csak elenyésző számban kapott. A régebben megrendelt sóküldemények nagy részét a fuvardíjkezdvezmény határidejének leteltével sem volt képes a vezérigénységi utnak indítani, a megrendeléseknek a száma pedig, az évi évadra való tekintettel, nőttön-nőtt. Így, akik korábban tették is meg rendeléseiket, elvesztették az előre beküldött vételár két havi kamatait, nem részesültek a 10% os fuvardíjkezdvezményben és esletek a 3 koronás kocsihasználási jutaléktól is; végül egyes községekben valóságos sóhiány állott be. Ha ez az állapot így tart tovább is, mellőve a kisebb bajt: a sókereskedők sérelmét és anyagi károsodását, ennél sokkal végzetesebb csapás fogja sújtani az országot, mert az egész ország valóságos sóínségnek néz elébe. A Kamara a minisztertől sürgős intézkedést kér a szószállítók lebonyolítására.

— **Világhírű magyar találmány — deficitese vállalkozás.** Régi siralmak visszhangja csap felénk abból a mérlegből, amelyet ma közöl a hivatalos lap. Folyton szidjuk a magyar pénzembereket, hogy nagyszerű magyar találmányokat idegen kezekbe engednek jutni és hogy a magyar tőke nem mer igazi kulturális vállalkozásokat finanszírozni. A hivatalos lapban megjelent üzleti mérleg ama szomorú tényről bizonyítja, hogy nem is igen érdemes nemesebb célokért nagy összeget kockáztatni, mert bizonyosan deficitel jár a vállalkozás. A Pollák-Virág-féle nagyszerű gyors-távíró értékesítésére Magyarországon is részvénytársaság alakult, amely most tette közzé a mérlegét. Ebből kiderül, hogy a részvénytársaság 1909. évi vesztesége százharmincezer korona volt, amely 1910-ben tizenháromezerre apadt. Az összes veszteség tehát 149000 korona. A társaság alapítókéje félmillió korona. Meg kell jegyezni, hogy külföldön szintén alakult részvénytársaság a szabadalom kihasználására és ott százezreket jövedelmez ez a vállalkozás.

— **Magszánt sertésvész.** Sarlot Domokos rendőrfőkapitány Egry Béla állatorvos jelentése alapján sertésvészmentesnek jelentette ki a város területét. A jövő heti piacra már szabad lesz a sertés felhajtás.

— **Az aradi piac áraitól** ezt a hivatalos jelentést kaptuk: 1 darab saláta 1—3 fillér, 1 darab kalarabé 1—16 fillér, 1 darab kelkáposzta 2—16 fillér, 1 darab tök — fillér, 1 kötés retek 2—4 fillér, zöldpaprika 1 darab 2—8 fillér, 1 rakás spenót 6—10 fillér, 1 rakás sóska 6—10 fillér, 1 rakás paradicsom 10—12 fillér, 1 kiló burgonya 7—10 fillér, 1 darab káposzta 6—20 fillér, 1 kötés vöröshagyma

Megnyilt az új Angol Enyveshát Vállalat

Andrássy-tér 8. sz. alatt

(Minorita templommal szemben)

5496

hol a legélethűbb mellképek már 2—3 órán belül elkészülnek. **12 darab 60 fillér.** Legkellemesebb ajándék hozzátartozóink részére. **Ujdonság enyveshát levelezőlapokban.** Remek kivitelben 6 drb. I kor. 20 fill.
Felvételek fénykép után is eszközöltetnek.

6—10 fillér, 1 kötés foghagyma 8—70 fillér, 1 kötés zölség 4—16 fillér, 1 darab zeller 2—14 tojás 4—5 darab 40 fillér, 1 liter tej 18—26 fillér, tehénturó 1 cscmó 8—14 fillér, 1 liter tejfel 100—160 fillér, 1 kiló vaj 260—300, 1 darab rántanivaló csirke 00—100 fillér, 1 darab csirke sütni 160—200 fillér, 1 darab tyúk 200—220 fillér, kappan 1 darab 220—400 1 darab sovány liba 300—450 fillér, 1 darab kővér liba 700—1000 fillér, sovány kacsa 1 darab 150—240 fillér, 1 darab kővér kacsa 400—700 fillér, 1 darab pulyka 300—700 fillér, 1 darab karfiol 10—60 fillér, 1 kiló fehér kenyér 80 fillér, 1 kiló barna kenyér 26 fillér, marha hus eleje 1 kiló 152 fillér, 1 kiló marha hus hátulja 162 fillér, 1 kiló marha szelet 184 fillér, 1 kiló borjú hus 240 fillér, 1 kiló borjú szelet 240 fillér, 1 kiló sertés hus 196—200 fillér, 1 kiló sertés karaj 200—210 fillér, 1 kiló zsír 194 fillér, 1 kiló szalonna 180—240 fillér, 1 kiló juhhus 120—128 fillér, 1 kiló bárányhus — fillér.

Aradi gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 17.

As időjárás menetében jelentékeny változás állott be. Hideg, ködös időt kaptunk, amely a mezőgazdasági állapotra határozottan kedvezőtlen.

A gabonaüzlet irányzata emelkedő.

Elkelet a mai piacon:

1500 mm. buza	11.00—11.10
1200 mm. új tengeri	7.80—8.00
— mm. roza	9.30—9.40
— mm. árpa	8.40—8.50
— mm. zab	8.80—9.—
6 tengeri	9.—

As árak ötven kilogrammonként, koronákban értendők.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

BUDAPESTI ÉRTÉKTŐZSDE

Budapest, november 17

Készáru.

Amerika $\frac{1}{2}$ -el magasabb. Kinálat, vételkedv mérseket, 10 ezer mm. 5 fillérrel magasabb.

As árak 50 kilónként számítva:

Határidő.

	Dél sziarlat	2 órai sziarlat
Buza 1912. áprilist	11.78	11.79 11.78—11.79
Roza 1912. áprilist	10.7—10.8	10.22—10.23
Tengeri 1912. májusi	8.40—8.41	8.42 8.43
Zab 1912. áprilist	9.65—9.66	9.65—9.66

Budapesti értéktőzsde (Táv. jelentés).

— November 17 —

Magyar aranyáradék $4\frac{1}{2}\%$	111.—
Magyar koronáradék $4\frac{1}{2}\%$	90.85
Magyar koronáradék $8\frac{1}{2}\%$	79.—
Magy. földteherm. kötvény $4\frac{1}{2}\%$	91.50
Horvát-szlavon földteherm. kötvény	93.50
Magyar nyereséysorsjegy kölcsön	226.—
Tiszasszab. és szegedi sorsjegy kölcsön	153.—
Osztrák járadék papírban	91.50
Osztrák járadék esztbe	94.75
Osztrák járadék aranyban	115.25
Osztrák koronáradék $4\frac{1}{2}\%$	91.50
1880. évi osztrák államsorsjegy	168.—
Osztrák-magyar bankrészvény	20.05
Magyar hitelbank-részvény	849.50
Osztrák hitelintézet részvény	65.—
Osztr.-magy. államvasúti részvény	738.—
20 frankos arany (Napoleonkor)	19.12
Német birodalmi márká	117.67 $\frac{1}{2}$
London vista	240.62 $\frac{1}{2}$
Páris vista	95.50
20 márkás arany	23.58

A Temesvári Lloyd-Társulat

terményosarnokának hivatalos árjegyzése.

Távirati tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonként korona értékben.)

1911. november 17.

Buza (szokvány-minőség):

76 kilogrammos	— — — —	10.80—10.85
77	— — — —	10.90—10.95
78	— — — —	11.00—11.05
79	— — — —	11.10—11.15

Buza (Temesvári kerek. ár):

75 kilogrammos	— — — —	10.75—10.80
Roza	— — — —	9.30—9.40
Árpa	— — — —	8.70—8.75
Zab	— — — —	8.75—8.80
Tengeri	— — — —	8.60—8.65

Kőbányai sertésplac.

— Nov. 17. —

November 16. Magyar elsőrendű: Fialat nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 147—148 fillér. Fialat közép (páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban) 154—156 fillér. Közép (páronként 240—280 kgr.) 162—170 fillérig.

Sertéselészett: 1911. évi november hó 14. napján volt készlet 25204 drb. — 1911. november hó 15-én felhajtott 104 drb. — 1911. november 15-én elszállított 325 drb. — 1911. nov. 16. napjára maradt készletben 24783 drb.

A hizott sertésüzlet irányzata: változatlan.

Felelős szerkesztő:

Bolgár Lajos.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Szombat, 1911. november hó 18-án

A) bérlet.

A) bérlet.

Milliárdos kisasszony.

Operette 3 felvonásban. Francia eszme után írta: Lindan Karoly. Zenéjét szerző: Strausz József, Fordította Mérei A.

SZEMÉLYEK:

Stanley Ross	Ladislav J.	Feigenbaum	Győző A.
Betsy, leánya	Neogrady D.	Turteltaub	Polgár S.
Pavicska	Masa H. Fekete A.	Haimath Évi	Dióssy Nusi.
Boleslav	Vass Jenő.	Watson	Kulcsár L.
Basaréti	Dr. Beregi S.	Táncmester	Kahler K.
Véry Ákos	Huszár K.	Viktória	Tilgerné T.

Kezdete este $\frac{1}{8}$ órakor.

APOLLÓ SZÍNHÁZ

az Andrássy-téri új Lloyd-palotában.

Urania Magyar Tudomány- és Színház aradi színpadja.

Ma szombaton, 1911 november 18-án:

A MORFINISTÁK.

Szenzációs világszínkép a modern életből. 2 felvonásban. A kinematográfia szenzációja.

Ezt követi: Dr. Gar el Hama

a diplomás gazember, a méregkeverő orvos. Szenzációs világvárosi dráma. Detektív történet 3 felvonásban.

Az előadások kezdete délután $\frac{1}{6}$ órától folytatódólagosan 11-ig tartanak.

Helyárak: Páholy díszenként 1 kor. Zártkörű 1 kor. I-és hely 80 fillér, II-ik hely 60 fillér, III-ik hely 40 fillér, IV-ik hely 20 fillér.

Műsort ingyen kapni a jegyzedőknél.

Saját zenekar.

Ruház. — Buffet.

URANIA

szépművészeti társulat.

(Korábbi Szombati-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Ma szombaton, 1911. november 18.

1. Lemke mint rendőr, Bohózat. — 2. Tontellini szerénádja. Humoros.

3. Dr. Gar el Hama.

A keleti rém. A legizgalmasabb detektív dráma. 3 felvonásban. 1500 méteres kép.

Előadások 8. a. $\frac{1}{6}$ órától kezdve este 11 óráig

Helyárak: I. hely 1 kor., II. hely 80 fillér, III. hely 60 fillér, IV. hely 40 fillér, V. hely 20 fillér.

Utolsó előadás este 11 óráig.

A hölgyek kéretnek a nézőtérre kalap nélkül megjelenni.

Az előadások tartama 3 óra.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

NYILTTÉR.*

Egy ügyes

kifutó fiú

nyomdánkban

felvétetik.

Ha olcsón akar vásárolni

ugy keresse fel
okvetlen mielőbb

Schwartzberger Manó

női felöltő áruházat

ARAD, Vörösmarty-utca 3. alatt,

hol legújabb divatu

női és gyermek

felöltők és szőrmeárak

óriási választék-

ban feltűnő olcsó

árban kaphatók.

Csillárok,

Villamos felszerelések

legolcsóbban

Diamant-nál

Atzéli Péter-utca 2. (a városi k.)

A legelegánsabb női felöltők csak
GYÖRGY MENYHÉRT ÉS TÁRSA
Női felöltők
 Áruházában

TELEFON: 855.

ARAD
ANDRÁSSY-TÉR 8
 a Minorita-templom bejáratával szemben kaphatók!

Értesítjük a n. é. hölgyközönséget, hogy a legelegánsabb téli Modelljeink teljes számban raktáron vannak, melynek megtekintését kérjük.

Aikalmi vételek és eladások

ékszertárgyakban
 arany és ezüstneműekben. Arad legnagyobb óra- és ékszerraktára

Deutsch Izidor

órák és ékszerész
 Weitzer János-utca, Minorita-palota

Zálogcédulák

arany és ezüstneműk, gyémánt és briliáns tárgyak a legmagasabb árban megvételnek vagy más tárgyra átcsoróztatásnak
 TELEFON 433. TELEFON 433.

Husserl Manó

Arad, Szt.-Pál-utca 11. sz.
 Telefon 348. szám.

Csatornázás és vízvezeték szerelő bádógos. Készítmódern butor veret. Fém-csiszolás, galvanizálás. (Nikkelezés, vörös és sárga rezezés, horgonyozás, ónozás, aranyozás, ezüstözés.) 3341
 Galvanoplasztikai munkák

Költözők figyelmébe!

Villamos világítási berendezésekkel **ceillárokkal**

együtt kedvező ártól feltételek mellett szerel és szállít 172

KOCH DANIEL

világoscsengés és telefonberendezési vállalat
 Arad, Deák Ferencz-u. 42.

Barthl János

épület és műlakatos
 Arad, Rákóczi-utca 9.

Elvállal minden e szakmába vágó munkákat, u. m.:

épület-vasalásokat, vaskerítések, sirrácsokat, takaréktűzhelyeket és minden javításokat pontosan és jutányos áron.

Költségvetéseket úgy helyben, mint vidéken díjmentesen készít.

Jó házból való fiu tanulólul felvétetik.

A n. é. közönség becses pártfogását kéri, kiváló tisztelettel

5305 Barthl János.

Legfinomabb színházi és dessert

czukorkák

nagy választékban kaphatók

Németh Imre

cukorka különlegességi üzletében

Andrássy-tér 20. és Forray utca 2. sz. a.

Telefon 418. 5544

3751

878—1911 gsz.

Versenyárgyalási hirdetés.

Arad sz. kir. város gazdasági széke az 1912. évben szükséges pirszén szállítása iránt folyó év december hó 4-én d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Szükséglet mintegy 2000 mm. Bánatpénzül leteendő 200 korona készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésen részt venni csak írásbeli ajánlatokkal lehet.

Az írásbeli ajánlatok lezártan nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja. A szállításnál a közszállítási szabályzat feltételei irányadók.

Az árlejtési feltételek a 104 sz. szobában az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági széke az 1911. évi nov. hó 12-én tartott üléséből.

A gazdasági szék.

Virág

Kálmán

építőmester

elvállalja magán- és be.názak, valamint nyaralók stízszerű tervezését, művezetését, felépítését és leszámolását. Ugy-szintén gazdasági épületek, silos és mindennemű beton és vasbeton munkák szakszerű elkészítését iroda és gyár-telep:

3321

ARAD,

Erzsébet-körut 59. sz.

Telefon szám 65.

üzletemet felosztatom

Az áru készletem mélyen leszállított árban kiárusítom. Hatóságilag engedélyezett kiárusításom már megkezdődött.

E héten

női glacé bőrkecstyük, kiűnő minőség, fekete, fehér és színes
75 krajcár párja.

Costüm kelmék
Ruha-szövetek

minden színben és feketék.

Vásznak, sifonok

Női és leányconfectio Szőnyegek függönyök, ágyterítők, Szőrme-áruk óriási választékban.

Meglepő olcsó árban kaphatók, amíg a készlet tart

5033

Finom tenis flanellek széles áru 25 krajcár. Hölgy flanellek minden színben 35 krajcár.

Hoffmann
Sándor

Arad, Színház-épület.

Kérem kirakataimat megtekinteni!

Kétszobás udvari új lakás
azonnalra is
Kiadó

Flórián-utca 6b sz. alatt.

Bővebbet ugyanott az 5.
ajtó szám alatti lakásban. 5579

874—1911. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági székének az 1912. évben szükséges festék szállítása iránt folyó év november hó 27-én d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási-ár: árjegyzék szerint. Bánatpénzül leteendő 100 kor. készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban.

Árlejtésen részt venni csak írásbeli ajánlatokkal lehet.

Az írásbeli ajánlatok lezártan nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a 104 sz. szobában alulirotnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1911. évi november hó 12-én tartott üléséből.

Zubor Andor s. k.
tb. főjegyző.

877—1911. g. sz.

Árlejtési hirdetmény

Arad sz. kir. város gazdasági székének az 1912. évben szükséges szegényházi kenyér szállítása iránt folyó évi november hó 27-én d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Bánatpénzül leteendő 300 kor. készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésen részt venni csak írásbeli ajánlatokkal lehet.

Az írásbeli ajánlatok lezártan nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a 104 sz. szobában alulirotnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1911. évi nov. hó 12-én tartott üléséből.

Zubor Andor s. k.
tb. főjegyző.

Beleket

5428

száraz és sóst mé-
szárosok és hen-
tesek részére aján-
lom legolcsóbb
:: napi árakban. ::

Klein Gábor

bélikereskedő

Boczkó utca 11. szám.

875—1911. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági székének az 1912. évben szükséges románcement szállítása iránt folyó évi november hó 27-én d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Bánatpénzül leteendő 200 kor. készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésen részt venni csak írásbeli ajánlatokkal lehet.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árlejtés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a 104 sz. szobában alulirotnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1911. évi november hó 12-én tartott üléséből.

Zubor Andor s. k.
tb. főjegyző.

Aradi Nyomda

Részvénytársaság

készít 100 darab

névjegyet

elefántcsontpapíron
:: nyomva ::

2 koronáért.

Vidékre 2 korona 40 f.
beküldése esetén bér-
:: mentve szállit. ::

Aradi Nyomda

879—1911. g. sz.

Versenyárgyalási hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági székének az 1912. évben szükséges kőszén szállítás iránt folyó év december hó 4-én d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Szükséglet mintegy 4000 mm. magyar, 1000 mm. porosz kőszén. Utóbbi szállítás a belügyminister ur engedélyétől tétetik függővé.

Bánatpénzül leteendő 100 kor. készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésen részt venni csak írásbeli ajánlatokkal lehet.

Az írásbeli ajánlatok lezártan nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja. A szállításnál a közszállítási szabályzat feltételei irányadók.

Az árlejtési feltételek a 104 sz. szobában az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1911. évi november hó 12-én tartott üléséből.

A gazdasági szék.

Maga magának
tesz jót, ha

felkeresi **Iványi Meny-
hért** ujonnan megnagyobbított cipő-, kalap- és uridivat áruházát a Forray-utczában mert

Ilyen olcsón
férfi-,
női- és gyermekcipőket ugy-
szintén kalap és egyéb divat-
árut csak itt kaphat, ezért is
lett ezen cég az aradi

Fiatal

generáció legkedveltebb be-
vásárlási helye. 4011

878—1911. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági székének az 1912. évi szükséges vasanyag szállítása iránt f. év nov. hó 27-én d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási ár, árjegyzék szerint.

Bánatpénzül leteendő 200 korona készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésen részt venni csak írásbeli ajánlatokkal lehet.

Az írásbeli ajánlatok lezártan nyújtandók be, csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a 104 sz. szobában alulirotnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1911. évi nov. hó 12-én tartott üléséből.

Zubor Andor s. k.
tb. főjegyző.

876—1911. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági székének az 1912. évben szükséges Portland cement szállítása iránt folyó évi november hó 27-én d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Bánatpénzül leteendő 200 kor. készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésen részt venni csak írásbeli ajánlatokkal lehet.

Az írásbeli ajánlatok lezártan nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a 104 sz. szobában alulirotnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1911. évi november hó 12-én tartott üléséből.

Zubor Andor s. k.
tb. főjegyző.

**Használt
ólm**
megvételre keresztek

Stock-

Cognac
Medicinal

hivatalos ólmzárral
ellátott palackokban
mindenütt kapható.

**CAMIS
ÉS
STOCK**
gőzüzemű gyárból
BARCOLA.

4455—1911. tkv. sz.

Arverési hirdetményi kivonat

A máriaradnai kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Dr. Avramescu Vazul végrehajthatónak 42 kor. 80 fill. tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében az aradi kir. törvényszék, illetve a máriaradnai kir. járásbíró területén levő a korbetű 2. sz. tjkvi A. I. 8—15., 18—22., 24., 25., rendre 94., 271., 329., 330., 528/18., 727., 752., 92., 436., 542/a., 725., 759/7., 761/9., 762/2., 783/a., 1053/20 hrsz. ingatlanokból és utána járó A. I. 26., 27., rsz. erdő és legelő illetőségéből Dobricza Alexandru és Dobricza Zenovie jutalékára 690 kor. mint ezennel megállapított kikiáltási árban elrendeltetik és ennek megtartására határidőül 1912. évi január hó 25-ik napjának d. e. 11 órája Maroshollód községhez tartozó tüzetik ki.

Ezen árverésen a fentírt ingatlan birtok jutalék a kikiáltási ár kétharmadánál olcsóbb áron el nem fog adni. A mennyiben ezen összeg el nem éretik, az árverést a kiküldött felfüggesztheti.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át bánatpénzül készpénzben, vagy az 1881. LX. törvények 42. §-ában jelölt óvadékképes értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényvel átszolgáltatni.

Kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság.

Máriaradna, 1911. évi szeptember hó 30-án.

Pogár, s. k.
kir. járásbíró.

5375

Ezen rovathoz minden szó egy-szeri beiktatásának ára 4 fillér, vastagabb betűkkel 8 fill.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Kiadóhivatal: József 165. sz. 22.
Kiadóhivatali telefon: 151. sz.
Szerkesztőség: 357. sz.

Apró hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban, vidékről az apró hirdetések posta utalványon küldendők — a szövegen a szöveg elől — avagy levelelőjegyekben. Tudakozásnál a hirdetés száma mindenképp megadandó. Levélben megkereséseknél, (a jellegű leveleket kivéve) felvilágosítással szolgál a kiadóhivatal, ez esetben, válaszbélyeg csatolandó. Az apróhirdetések díja a szavak száma szerint számítható. Minden szó 4 fillér, vastagabb betűkkel 8 fillér. A legkisebb hirdetés 60 fillér. A vastagabb betűkkel kívánt szavak a kéziratban aláhúzással jelzendők. Az apró hirdetések előre fizetendők. A hirdetés a kiadóhivatal kiváratára díjtalanul megszerkesztő. **HIRDETÉSEK ESTE FÉL 6 ÓRÁIG VÉTEK FEL.**

Ajánlatokhoz,

melyeket valamely jellege alatt kérdőnek a kiadóhivatalba, ne tessék eredeti okiratokat mellékelni, mert őröztük semmiféle felelősséget nem vállalunk. Azokat az ajánlatokat, melyeket az apróhirdetés megjelenésétől számított 4 héten belül elismertjük el nem visz, a kiadóhivatal megsemmisíti.

LEVELEZÉS.

Ella

ma délután levelét a rendes helyen átveheti 5583

Elragadtatással

beszélnek mindenütt a „Molly“ kézfínomító kitűnő hatásáról. Egy üveg ára 1 korona. Hánzu Nestor, Vöröskereszt Drogeria. 3621

Teljesen független,

fess uriaszony, szintén független, csakis igazi uriember barátságát keresi, kivel a hosszú téli estéket kellemesen eltölthetné. Csak plátói, teljesen érdeknélküli barátságról van szó, minden egyéb kizárva. Kérem, csakis magas állásu, igazán művelt, distingvált modoru urak jelentkezzenek. Csak teljes címmel ellátott, komoly levelek vétetnek figyelembe Arad, főposta postrestante „Komoly“ jelige alatt küldendők. 5563

Női írók,

hajtjuk, legújabb, legdivatosabb mintákban Vojtek és Weisznál. II-3329

„Mártha.“

Végre valaki, aki megértett és tudatában van annak, mire szolt hirdetésem, örömmel üdvözlöm tehát. A bizalom már akkor meg volt Önben, midőn hirdetésemre reagált, mert bizalom jele nélkül még első levélkéjét sem írhatta volna meg, a közös érdek pedig az és azok a feltételek, melyeket hirdetésemben közzé tettem s azt hiszem, ha azokat még egyszer alaposan elő veszi, úgy már teljesen eligazodhatik célom és szándékom felett! Diszkrétioról természetesen egészen bizonyos lehet s megnyugodhatik e tekintetben, mert uri embert ilyesmire figyelemzetni nem szükséges. Várom tehát egyéniségét illetőleg szives értesítéseit ismert címre s kérem, hogy lehetőleg részletesen írjon, hogy annak alapján a célul kitűzött levelezés megindulhasson s egymás lelki világát onnan ki-magyarázva és megértve, kellemes és szórakoztató ismerettség fejlőd-jék ki abból. Szives üdvözléssel „Remélj, remélj s szeress.“ 5826

Szőke, barna.

vagy fekete hajfestékek, természetes élethű színekben. Hánzu Nestor, Vöröskereszt Drogeria. 3621

Mezike

kivánt helyen levele van. 5833

Valódi francia

és angol illatszerek, hölgyporok, kölni vizek, arckrémek s más cosmetikai cikkek legnagyobb választékban Hegedüs Gyula kefe, pipere és illatszere kereskedésében. 5451

Barna leány

miért nem jött ei a jelzett helyre? Vártam egy teljes órát. Cicero. 5334

607.

Higienikus gummi-ujdonság a legjobb, 6 drb. 3 kor., 12 drb. 5 kor. 50 fill. Egyedárusítás Aradon: Hánzu Nestor, Vöröskereszt Drogeria. 3621

OKTATÁS.

Allandó tanfolyam:

Gépirás: az összes rendszerű gépeken. Gyorsírás: Gabelsberger-rendszer, levelező és vitairás. Könyvelés: egyszerű és kettős, amerikai. — Tágas, jól fűtött és világított új tantermeimben mérsékelt tandíj mellett minden hónapban új 3-8 hónapos kurzus veszi kezdetét. Jelentkezni bármikor lehet, mert a mulasztást különórákban, díjtalanul pótoljuk. Beiratkozni az egyes szakokra is lehet. Elsőrendű tanterők vezetése mellett, a jó eredmény elmaradhatatlan! Díjtalan, biztos állásközvetítés! — Ziffer Sándor írógépvállalata, József főherceg-ut 7. 4904

Ha nem tud aludni

ne Bromot, de Vojtek és Weisz hírneves rovarporát vegye. II-3326

KIADO LAKÁS.

Ne írja ki

a kapujára, ha kiadó lakása van, mert sok fölösleges zaklatást zudít magára s a lakóra. Hirdessen az

„Aradi Közlöny“

apróhirdetésnek „Lakás“ rovatában és minden alkalomatlanság nélkül kaphat kedve szerinti lakót.

Modern berendezésű

utcai szoba azonnal vagy december 1-től kiadó. Felvilágosít a kiadó. 5508

Gyermektelen

tisztviselő családnál egy csinosan berendezett különbejáratu butorozott szoba azonnalra is kiadó. Bővebbet Aulich La,os-utca 7/e. alatt. — Ugyanott egy matt ebédlő kredenc alkalmi árban megvételre kerestetik.

Fényes parket

nyerhető Vojtek és Weisz hírneves parket-viasz használatával. II-3329

INGATLAN.

Éiadó

Révai-utca 2. sz. ház. Bővebbet ugyanott. 5189

VÉTEL ÉS ELADÁS.

HA venni, vagy eladni akar, a legcélszerűbb, ha az Aradi Közlöny apróhirdetéseinek „Vétel és eladás“ rovatát használja

Saját gyártmányu cipőket

ajánlunk a n. é. közönségnek. Aki egy próbavásárlást eszközöl, meg fog győződni azoknak tartósságáról. Mértékutáni rendelések legpontosabban teljesítenek. Aradi Cipészek Termelő Szövetkezete, Szabadság-tér 15. a „Piros csizmához.“ 3451

Legújabb fa-dísz tárgyak

festésre, égetésre tarsó munkára, ékes kőkirakásra összes festészeti kellékekkel, gyári árban. Schweiczi festőminták tulkészlet folytán mélyen leszállított árban, kölcsönzésre is 30 fill. feljebb. Ablak-papír 80 fillértől feljebb. Minden díszműáru, imakönyv kedvezményes árban. Krausz Paulin, színház-épület. 4814

Szagos lesz az utca

amerre jár, ha mosdó szappanját Vojtek és Weisznál vásárolja; 6 darab 1 korona. II-3320

Használt írógépek

kitűnő állapotban (4-es és 10-es Yost) Smith Premier (egy színű és három színű írás), 7. és 9. Remington, látható írásu Monarch, Oliver, Stearns, Adler, Bariok, Underwood, stb. egy évi jótállással, rendkívül olcsón eladók, esetleg kibérelhetőek. (Vidékre is.) Nagy kellekraktár az összes rendszerekhez. Ziffer Sándor írógép vállalata Arad, József főherceg-ut 7. 3431

Házbér könyvek

kaphatók Pichler Sándor könyv és papír kereskedésében Arad, Szabadság-tér 1. Telefon 308 sz. 2551

Német vizsla,

óriási példány, idomított, két éves, vadászterület hiány végett eladó. Cim a kiadóban. 5565

30-40 métermássa

makulatura olcsón eladó, Ingusz I. és Fia könyv- és papírkereskedésében, Andrassy-tér 16. 555

Likör aromák

mindenfélé legfinomabb kávéházi likörök előállítására Vojtek és Weisznál. II-3529

ÜZLETEK.

Kiadó

sarok üzlethelyiség, szép világos, ugyanott 2 butorozott utcai szoba Luther Márton-utca 1. sz. a., esetleg azonnal is átvehető. 5188

ALKALMAZÁST NYER.

Két kis leányka

mellé német bonne kerestetik. Czim megtudható a kiadóhivatalban. 5582

Ügyes elárústónő

azonnali belépésre Mihályi Gyula cukrászdába felvétetik. 5577

Gépszkevécsot

keresek Fűskuti gazdaságomba. Kornstein Ernő. Postafiók Ujarad. 5576

Keresek

egy fiatal gyakornokot aki a kereskedelmi iskolákat végezte. Ajánlatok, vagy személyesen megjelenhetnek irodámban. Braun Ede fakeskedő Arad, Béla-tér 1. 5578

Fiatal segédet keresek.

ki a fűszer, vas és rövidáru szakmát érti. Ajánlatok Weiszberger Emilia címre, Honctőre küldendők. 5566

KÜLÖNFÉLE.

Két fiatalember

intelligens izraelita családnál felvétetik teljes ellátásra. Modern lakás, esetleg zongorahasználat. Petőfi-uta 10. I. em. 4. ajtó 5398

Ügyes varrónő

házban és házon kívül ruha és fehérnemű varrást elvállal. Schnur Anna Bercsenyi Miklós u-31. 5581

Jutányosan

készíték fehérneműt, slingelést és himzést. Javításokat is elvállalok. Tóthné Választó-u. 55. sz. 5580

Férges baromfiak

megtisztulnak Vojtek és Weisz baromfi féreg porától. II-3506

Tíz ezer koronával

nagy jövedelmű vállalathoz Aradon, társ vagy társnő kerestetik. Levelak „Biztos jövő“ címen a kiadóhivatalba kéretnek. 5527

Férges baromfi élek

teljesen megtisztulnak Vojtek és Weisz baromfi-féregpusztító szerétől. Siker garantírozva. II-4380

Csak a
minőség

6681

révén lett
világhírű
a valódi

PALMA
kaucsuk-cipősarok

A higienikus
**Palmakaucsuk
ágybetét**
minősége
elsőrangú

CERES-DÍJ-KIÍRÁS

K. 30.000.-

6893

Közkivánatra a végső határnap a pályázatok beküldésére vonatkozólag december hó 1-éig
meghosszabbított!

Természetesen jogában áll mindazon igen tisztelt vevőknek, aki már egyszer pályázatát beterveztette, a meghosszabbított határidőig újabb szalagokat beküldeni, amelynek minden 5 darabjéért egy újabb sorjegyszámot kap.

Női felöltők

Orisi választék legújabb őszi és téli újdonságokban.

Legújabb angol felöltők,
divatkabátok,
plüsch kabátok,
női bundák,
costümök,
leány- és gyermek-felöltők,

gyermek ruhák,
kész aljak,
juponok,
divat bluzok,
gyászruhák, gyászbluzok,
Jutányos szabott áruk.

4147

Radó Gyula

új divatáruháza Arad, Andrassy-tér. (Weitzer-u. sarok.) Telefon 238.